

A bizalmi munkatársak gyakorlati tapasztalatainak összefoglaló gyűjteménye

Kétfázisú primer kutatás

Intézményi együttműködés idősbarát és gondoskodó közösségek támogatására (röviden: Co-AGE), a AT-HU123 azonosítószámú projekt keretében a bizalmi munkatársak tapasztalatait összegző és az idők véleménye gyakorlati összefoglaló

Sopron, 2022. október 31, - Közbeszéd Bt.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
Kvalitatív kutatás	6
Célmeghatározás és kutatási módszertan	6
Általános információk	8
Asszociációs feladat	9
Co-AGE előtti idősgondozási tapasztalatok	16
Co-AGE tapasztalatai	18
Bizalmi munkatárs feladatköre, határmenti aspektusa és fejlesztési javaslatok	24
Kommunikációs javaslatok, projektfejlesztési javaslatok	26
Kvantitatív kutatás	29
Célmeghatározás és kutatási módszertan	29
A kutatás részletes eredményei	29
Javaslatok, jövő fenntarthatóság	71

Bevezetés

A Soproni Evangélikus Egyházközség, mint Projektpartner támogatást nyert az Interreg V-A Ausztria-Magyarország Program keretében benyújtott pályázatának megvalósításához az Európai Regionális Fejlesztési Alap finanszírozásával. A projekt címe: Institutionelle Zusammenarbeit für die Förderung von altersfreundlichen und fürsorgenden Gemeinschaften / Intézményi együttműködés idősbárát és gondoskodó közösségek támogatására. A projekt rövid címe: Co-AGE, azonosító száma ATHU123. A projektről további információ a www.coage.eu honlapon található.

Az Interreg AT-HU 123 – Intézményi együttműködés idősbárát és gondoskodó közösségek támogatására (Co-AGE) – osztrák-magyar határon átnyúló projekt **elsődleges célja** az idős generáció életminőségének javítására irányuló, önkéntes szerepvállaláson alapuló gondoskodó közösségek kialakítása és határon átnyúló hálózatba szervezése volt.

A határ mindkét oldalán számtalan **kihívással** kell szembesülni. A régió kistelepüléses vidéke két fő problémába ütközik: (1) az elöregedő lakosság és (2) vidékről városokba költözők számának folyamatos növekedése. E két problematika párhuzamosan jelentkezik és hatása az egyén szintjén és rendszerszinten is jelen van.

→ **Az egyén szintjén** időskori kihívások jelennek meg, melyekkel egyre több időskorú és hozzátartozója érzi túlterheltek magát.

A fiatalabb generációk aktív munkavállalása nem engedi, hogy otthon maradjanak idősebb rokonaikkal, illetve a korábban az idősök gondozásában segítő hagyományos nagycsaládi modell is visszavonulóban van. Ugyanakkor a várható élettartam növekedése azt jelenti, hogy az idősök gondozásának mindennapi kihívásai egyre nagyobbak.

→ Emellett **rendszer szinten** az erőforrások és a kínálat egyaránt szűkösek, így szükségessé vált ezek hatékonyabb koordinációja és szükségletorientált továbbfejlesztése.

További problémát jelent, hogy az idősöknek szóló professzionális szolgáltatások száma nem elégséges. Ennek megoldására elsősorban regionális szinten lenne szükség. Annak érdekében, hogy a régió időseinek életminősége ne csökkenjen drasztikusan, a szociális ellátórendszer átgondolására új, átfogó kezdeményezésekre van szükség.

A projekt kereti között a helyi igények és adottságok figyelembevételével és a releváns faktorok bevonásával alakították ki a gondoskodó közösségek létrehozását célzó stratégiát és módszertanát, majd ezeknek a közösségek koordinációját ellátó, úgynevezett bizalmi munkatársak képzésével erősítették a szociális és egészségügyi területen aktív helyi/regionális intézményeket és a különböző helyi képviselők/civilek kapacitásait, valamint egy bilaterális modell kidolgozásával teremtették meg a határon átnyúló önkéntes munkavégzés szervezeti keret feltételeit.

Elengedhetetlen volt ezen cél eléréséhez a lakossági részvétel erősítése. A határvidék időseinek mobilizálása szakmai és kommunikációs tevékenységek támogatásával és közösségi média megoldásokkal történt. Mindemellett a lakosság önkéntes tevékenységének erősítése is megvalósult a projekt régióin belül. A projekt vízió továbbá az volt, hogy településeket átfogóan támogatásra kerüljön, amelyek lakosságukkal karöltve a jövőbe mutató téma iránt elkötelezettséget éreznek (Co AGE pilot-települései).

A projekt további célja az önkéntes és működőképes hálózatok támogatása, ahol a tagok aktív részvétele által a megtapasztalt előnyök megtartása érdekében és a projekt eredményeinek fenntartásában saját maguk is érdekeltek maradnak. A projekt önkéntesek munkája és civil szervezetek aktív közreműködése által valósult meg. A bizalmi munkatársak jól ismerik a helyi lakosságot és azok problémáit, emellett lehetőség szerint rendelkeznek számukra helyi megoldási javaslatokkal.

A PROJEKT FŐ EREDMÉNYEI

1	gondoskodó közösségek határon átnyúló tartós hálózata melyet önkéntesek támogatnak
2	közösségi média hálózatok kiépítése és üzemeltetése
3	bizalmi munkatársak képzése
4	a mintatelepülések időseinek kínált programlehetőségek bővülése
5	az aktív időskor fenntartása

1. ábra: projekt fő eredményei

A projekt zárásához közeledve szükségesnek éreztük, hogy "projekt motorjaink", azaz a bizalmi munkatársak tapasztalatait összegezzük, illetve a projekt fő célközönségének, az idős generációnak a véleményét megismerjük és összegezzük a projekttel kapcsolatban egy tanulmány keretében.

Kvalitatív kutatás

Célmeghatározás és kutatási módszertan

Kapcsolódás a projekt céljaihoz

A kvalitatív kutatás célja, hogy felmérje, miképp látják a bizalmi munkatársak a határtérség idősügyi helyzetét, valamint a Co-AGE projekt szerepét ennek fejlesztésében. További cél volt a határmenti együttműködés iránti attitűdök és a lehetséges együttműködési formák feltérképezése. A kutatás fontos kérdése továbbá, hogy miket tartanak a bizalmi munkatársak a projekt eredményeinek és milyen változtatási javaslataik vannak a jövőt tekintve.

Ezeket a célokat és eredményeket szakértői interjúk segítségével vizsgáltuk.

Fő vizsgálati témakörök

A kvalitatív kutatásban összesen 12 bizalmi munkatársat kérdeztük (osztrákot és magyart egyaránt) az alábbi témákról:

- határtérség idősügyi helyzete és a Co-AGE projekt szerepe ennek fejlesztésében
- határmenti együttműködés iránti attitűdök
- lehetséges együttműködési formák
- projekteredmények és a változtatási javaslatok

Vizsgálati módszertan

A kutatás módszertana a mélyinterjú volt, melyben egy előre rögzített kérdéscsoport segítségével a bizalmi munkatársak kerültek megkérdezésre. Az előre megfogalmazott kérdéscsoportok mellett lehetőség volt spontán, témába jobban elmélyülő kérdésfeltevésekre is. A mélyinterjú célja az adott témában - esetünkben a Co-AGE projekt menedzselésében - szerzett tapasztalatok, nehézségek, kihívások részletekbe nyúló megismerése volt. A kérdéscsoportokat tartalmazó interjúvázlat segítségével lefolytatott mélyinterjú esetenként akár 45 percig is eltartott, amit az előre erre a feladatra kijelölt lekérdező folytatott le. A kutatásban 12 bizalmi munkatárs vett részt. Az adatfelvétel személyes, előre egyeztetett telefonos időpont útján történt. A rekrutálás az osztrák oldalon nehézségekbe ütközött, így 2 osztrák bizalmi munkatárs és 10 magyar bizalmi munkatárs vett részt a kutatásban.

Elemzési módszertan

Összesen 12 mélyinterjú került lekérdezésre, ez adja a későbbiekben a minta teljes elemszámát. Az interjúkat az összesítő elemzés előtt külön rögzítettük. Ezt követően táblázatban összegeztük a fő tanulságokat, hasonlóságokat, eltéréseket és különlegességeket a kódcsoporthoz alapján. Ezek a tematizációs csoportok a következők voltak:

- Asszociációk
 - öregedő társadalmak világszerte
 - generációk közötti kapcsolatok
 - idősgondozás hiányosságai
 - idősek életminőségének csökkenése
 - gondoskodás, segítségnyújtás
 - önkéntesség Magyarországon/ Ausztriában
- Co-AGE előtti idősgondozási tapasztalatok
 - korábbi tapasztalatok
 - idősgondozás területén elért eredmények és fejlesztési javaslatok
 - határmenti aspektus és idősellátási rendszer a határ másik oldalán
- Co-AGE projekttel szembeni attitűdök
 - projekt cél
 - idősek attitűdje a projekthez
 - határmenti aspektus
 - jövő, fejlesztési javaslatok
- Bizalmi munkatárs feladatköre, határmenti aspektusa és fejlesztési javaslatok
- Kommunikációs javaslatok, projekt fejlesztési javaslatok
 - megfelelő kommunikációs csatorna kiválasztása
 - pályázati ötletek, tematikák
 - határmenti területet érintően jövőbeli projektfejlesztés

Kezdetben a látható, felszíni manifeszt tartalmakat elemeztük, majd az interjúk többszöri vizsgálata során a látens, rejtett tartalmakat fejtettük meg. A kvalitatív leírásunkban értelmeztük a bizalmi munkatársak véleményeit és tapasztalatait. A legfontosabb tanácsokat, véleményüket idézet formájában is beleépítettük a kutatásba.

Általános információk

A kutatásban 12 bizalmi munkatárs (osztrák és magyar) került lekérdezésre. A megkérdezettek összessége a Co-AGE projektben komplex feladatokat láttak el, melyek közül az egyik legfontosabb az önkéntesek koordinálása volt. A bizalmi munkatársak önkéntes csoportja a falvak, városok lakosságából, fiatal és idősebb rétegekből kerül kijelölésre, akik a projekt kezdetén egy képzésen vettek részt. A projektben ők az önkéntes program "szíveként", kulcsszereplőjeként, koordinátorként voltak emlegetve. Az adminisztratív feladatokon túl az önkéntes csapat vezetői is voltak.

Az alábbi 12 személlyel folytatott interjú képezi a beszámoló alapját, melyek magyar nyelven a mellékletben tekinthetők meg.

Lekérdezett önkéntesek, bizalmi munkatársak

1.	Baumgartner Michaela	Önkéntes a Pastoralreferentin, Regionalreferentin für Pflegeheimseelsorge Refion Südststeiermark által
2.	Bokor Terézia	Önkéntes, bizalmi munkatársa - Fertőszentmiklós
3.	Dobos Tiborné	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Harka
4.	Goda Ilona	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Kétyölgy
5.	Imréné Szendi Laura	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Bucsú
6.	Labossa György	Önkéntes, Szombathelyi Evangélikus Egyházközösség Szeretszolgálatért Alapítvány
7.	Mészárosné Lökkös Ildikó	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Lővő
8.	Mórotzné Kiss Györgyi	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Boba
9.	Pomeisl György	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Csempezkopács
10.	dr. Sütő Teréz	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Sopron
11.	Weinhofer Eveline	Önkéntes a Berufsförderungsinstitut Burgenland (BFI) által
12.	Zselinszkyné Kondor Nikoletta	Önkéntes, bizalmi munkatárs - Ágfalva

Az alábbi 12 személlyel folytatott interjú képezi a beszámoló alapján, melyek magyar nyelven mellékletben tekinthetők meg.

2. ábra: lekérdezett önkéntesek, bizalmi munkatársak listája

Egyes kérdéskörökben a tizenkét megkérdezett válaszaiban érzékelhetők különbségek, amelyek az eltérő szakmai tapasztalatokra, térségi jellemzőkre, élettapasztalatokra, illetve az életkorra vezethetők vissza. Emellett gyakori volt a hasonló tapasztalatok, vélemények megnevezése is az egyes témakörökben.

Asszociációs feladat

A bemutatkozást követően rövid asszociációs feladatok következtek. Ezekkel az volt a cél elsősorban, hogy megismerjük a válaszadók gondolatait, véleményeit a projekttel kapcsolatos kifejezésekkel. Az asszociációs feladatok tekinthetők "ice-breaker" kérdéseknek, amelyek megkönnyítik a válaszadók kezdeti kötöttebb, visszafogottabb hangulatának feloldását és egy biztonságosabb atmoszféra teremtését.

Az alábbi hat kifejezés tudatosan egymásra épült és egymás után került lekérdezésre: **öregedő társadalmak világszerte, generációk közötti kapcsolatok, idősgondozás hiányosságai, idősök életminőségének csökkenése, gondoskodás, segítségnyújtás, önkéntesség Magyarországon/Ausztriában.**

Az első kifejezés **az öregedő társadalmak világszerte** volt. Az alábbi kifejezésre egységes asszociációk érkeztek. Általánosságban elmondható, hogy kitolódott az időskor, valamint központilag kitolják a nyugdíjkorhatárt, így a nyugdíjasok nem tudnak valójában nyugdíjba menni. Ebből nehézségek adódnak: méltatlan helyzet és kiszolgáltatottság jellemzi a nyugdíjas időket. Éppen ezért nagyon fontos segíteni őket, hiszen az életkor egyre nő, viszont egészség kell, hogy valóban meg tudjuk élni az öregkort. Ez kihívás és érték is egyben, hiszen az idősök jelentik a múltat és gyökereket egyaránt. *"Az egyik oldalon, tehát ez egy bizonyos értelemben egy kihívás, mert el kell tartani az időseket. Másik oldalon pedig egy erőforrás is, mert hogyha az egészségük tovább fenntartható, akkor az aktivitásuk is megőrizhető"* - vélekedett az egyik bizalmi válaszadó. Többen kiemelték, hogy az öregedő társadalmak súlyos, megoldandó problémákkal néznek szembe Európában. *"Rohamos az előregedés folyamata Európában. Magyarországon alig húsz év múlva a lakosság negyedét alkotják majd a 65 év felettiek."* - hangzott el egy interjú során.

Az alábbi gondolatfelhő egy rövid áttekintést nyújt az asszociációs feladat első kifejezéséhez. **(az öregedő társadalmak világszerte)**

3. ábra: Gondolatfelhő az "öregedő társadalmak világszerte" kifejezésre

A következő kifejezés a **generációk közötti kapcsolat** volt.

Ennél az asszociációnál már megoszlóbbak voltak a vélemények, elhangzottak pozitív és negatív válaszok is.

Többen kiemelték a régi idők és értékek fontosságát, amikor még több generáció együttélése volt jellemző. Ezzel ellentétben a mai korra inkább az eltávolodás, a meggyengült kapcsolatok, a meg nem értés, és a távolságtartás jellemzőek. Jóval kevesebb idő jut egymásra és általánosságban elmondható, hogy egyik fél részéről sincs nyitottság a másik felé.

Ezzel ellentétben viszont elhangzottak bizakodóbb hangvételű válaszok is. *"Szerintem ez most egyre jobban javul és erősödik. A faluban egyre jobb, melynek halmozottan van jelentősége."* - emelték ki egy interjún.

Több különböző interjún előkerült a virtuális kommunikáció, mint téma. A válaszadók szerint alapvetően nem a generációk, hanem a köztük lévő kommunikáció (csatornák) változtak. Ezek olyan gyors társadalmi változások, amelyekre nem lehet elég gyorsan reagálni. Erre komoly hatást gyakorol az is, hogy a fiatalok nem élnek együtt a nagyszülőkkel, így a (nagy)szülőgyerek kapcsolat gyakran virtuálissá válik.

Jövőbetekintő javaslatok is érkeztek az asszociáció folyamán, ahol a különböző generációk közötti programok fontosságát hangsúlyozták. Többen kiemelték, hogy fontos lenne olyan

teret teremteni, ahol minden generáció jól kijön egymással, tanulhatnak egymástól, így a generációk közötti hatalmas szakadékok kiküszöbölhetőek lennének.

Az következő gondolatfelhő egy rövid áttekintésként szolgál az asszociációs feladat második kifejezéséhez. **(generációk közötti kapcsolatok)**

4. ábra: Gondolatfelhő a "generációk közötti kapcsolatok" kifejezésre

Ezt követően a válaszadók véleményét kérdezzük az **idősgondozás hiányosságai**val kapcsolatban. A megkérdezettek úgy gondolják, hogy nagy szükség van az idősek ellátásra, különösképpen ebben az öregedő társadalomban, azonban rendkívül nagy hiányosság van a szociális hálóban. Szakember-, intézmény- és eszközhiány, túlterheltség, illetve képzetlenség jellemzi a szektort.

Ennek megoldása társadalmi felelősségünk, rendszer szinten önkormányzatokra, az állami idősgondozásra, illetve az egészségügyi ellátásra háruló feladat. Egyén szintjén a családon, közösségen belüli figyelmesség és odafigyelés lett meghatározva megoldásként. Több kisebb településen élő bizalmi munkatárs emelte ki a régi idők "jószomszédi viszonyának" fontosságát. "Szerencsés ember az, aki úgy öregszik meg, hogy nincs szüksége támogatásra." - elmélkedett egyik válaszoló.

Az következő gondolatfelhő egy gyors áttekintést nyújt az asszociációs feladat **"idősgondozás hiányosságai"** kifejezéséhez.

5. ábra: Gondolatfelhő az "idősgondozás hiányosságai" kifejezésre

Kíváncsiak voltunk, hogy mi a válaszadók véleménye az **idősek életminőségének csökkentéséről**.

Voltak, akik szerint ez nem elmondható, valamint relatív, hiszen attól függ, kit kérdezzünk meg. Elhangzott olyan vélemény is, amely szerint egyszerre növekszik és csökken is.

Sokan gondolták úgy, hogy az idősek életminősége ténylegesen csökken, anyagi nehézségek, kiszolgáltatottság és tehetetlenség jellemzi az időskort. Kiemelték továbbá a koronavírus negatív hatásait, a bezártság és egyedüllét érzetét. *"Ez népbetegség is a magyaroknál, hogy nem tudjuk elérni azt a kort, mint más országokban"* - hangzott el válaszként.

Különbség figyelhető meg az osztrák és magyar válaszadók véleménye között.

Az osztrák bizalmi munkatársak általában pozitívabban tekintettek a helyzetre, szerintük inkább nő az idősek életminősége, mintsem csökken. Ezen kívül néhány magyar interjú során is növekedésről számoltak be. *"Szerintem inkább a mai világban inkább növekszik. Ahogy ők is megtanulják az internet világát, hogy annyi újságot olvasnak, azt, amit szeretnek és nem csak azt amit a kis nyugdíjából meg tudnak venni. A gyógyszerek meg az ápolás ellátás kapcsán is nő az életminőségük."* - hangzott el egy interjú.

Különböző megoldások érkeztek a probléma orvosolására. Többek szerint új formákat, módszereket kellene találni arra, hogy az idősök minél tovább saját otthonukban kapjanak segítséget amennyiben csökken az önálló képességük, megváltoznak funkcióik és életkörülményeik.

Az következő gondolatfelhő egy rövid áttekintésként szolgál az asszociációs feladat negyedik kifejezéséhez. **(idősök életminőségének csökkenése)**

6. ábra: Gondolatfelhő az "idősök életminőségének csökkenése" kifejezésre

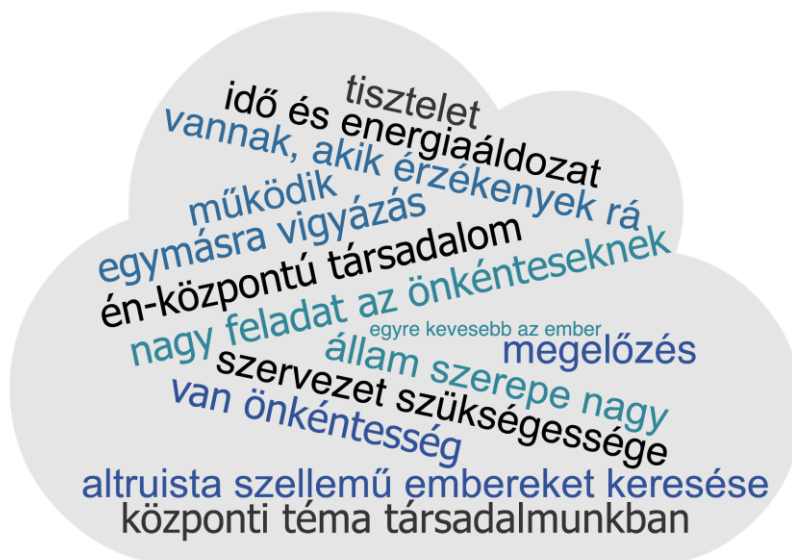
Szorosan kapcsolódva az előző kifejezéshez a következő fogalom a **gondoskodás, segítségnyújtás** volt. A kifejezésre a válaszadók különböző perspektívából osztották meg gondolataikat.

Az "én központú" társadalom több válaszadó által említésre került, amelynek negatív hatása meglátszik a társadalmunk segítségnyújtási szándékán is. Egyre kevesebb ember fordít időt közösségi tevékenységekre, így az önkéntes segítők nagy feladat hárul. *"Gyakran néhány szakember azt hiszi, hogy tudja, mi a jó az embereknek, pedig ez nem így működik. Társadalmunk túlságosan én-központú."* - mesélte az egyik bizalmi munkatárs. Különbség mutatkozik a két ország között, hiszen egyik osztrák válaszadó pozitív tendenciáról számolt be,

hiszen az ő környezetében sok az önkéntes. Többen vannak, akik érzékenyek a témára és hajlandóak az idejükből, energiájából áldozni a közösség számára.

Volt válaszadó, aki hangsúlyozta, hogy az idősök általában a segítségnyújtást követően hálásak. Azonban kijelenthető, hogy nehezen mozdíthatók, nehezen bíznak meg másokban, éppen ezért vannak esetek, mikor az idősök önmagunk az akadályok. Tendencia látható, hogy azon idősök, akik közösségben élnek, később jobban elfogadják a segítő kezeket, mert megtapasztalják azt, hogy mások is szorulnak segítségre.

A következő gondolatfelhő egy rövid áttekintést nyújt az asszociációs feladat **„gondoskodás, segítségnyújtás”** kifejezéséhez.

7. ábra: Gondolatfelhő az „gondoskodás, segítségnyújtás” kifejezésekre

Utolsó asszociációs kérdés az **önkéntesség Magyarországon/Ausztriában**.

Erre az asszociációs feladatra is eltérő válaszok születtek.

Sokak szerint erősíteni kell a "mi-érzést", valamint nagyobb hangsúlyt kellene fektetni a gyerekkortól való érzékenyítésre, így lehetséges a fiatalok jövőbeli ösztönzése, motiválása, mert jelenleg *"A fiatal nyugdíjasok aktívabbak az idősgondozás területén."*

Többek szerint azonban a fiatalok körében is nőtt az önkéntesség presztízse, valamint fontos a megszervezett önkéntesség, amit például a koronavírus alatti összefogás is alátámasztott. Általánosságban elmondható, hogy akiben van empátia, a másakra való odafigyelés képessége, annak magától jön az önkéntesség gondolata, valamint, hogy *"Nem csak az az önkéntes, aki papíron van jegyezve"*.

Az interjúk során azonban voltak, akik szerint egy nyugati, jóléti társadalomban sokkal nagyobb értéke van az önkéntességnek, mint nálunk. Az önkéntességre már nem szakítunk időt. Inkább ad hoc, kampányszerű önkéntesség jellemző Magyarországon.

Az alábbi gondolatfelhő egy rövid áttekintést nyújt az asszociációs feladat utolsó, **"önkéntesség Magyarországon/Ausztriában"** kifejezéséhez.

8. ábra: Gondolatfelhő az "önkéntesség Magyarországon/Ausztriában" kifejezésre

Co-AGE előtti idősgondozási tapasztalatok

Korábbi tapasztalatok

Általánosságban elmondható, hogy a megkérdezett bizalmi munkatársaknak már korábban is volt rálátása és tapasztalata az idősgondozás, idősekkel való foglalkozás területén. Többen beszámoltak korábbi intézményi tapasztalatról, többen pedig tanulmányaik során foglalkoztak különböző témakörrel kapcsolatos kérdésekkel. Azonban vannak, akik szociális érzékenységük által végzik szabadidejükben az önkéntes feladatokat hosszabb-rövidebb ideje. Voltak olyanok is, akik gyermekkoruktól kezdve többgenerációs családban nőttek fel, úgyhogy egész életükben szociálisan érzékenyek idősekkel kapcsolatban, többen viszont nyugdíjba vonulásuk után érezték elhivatottnak magukat a feladatra.

A bizalmi munkatársak korábbi munkásságaik során szerzett ismereteik és az idős lakosság életkörülményeinek javítását szolgáló elképzelések megvalósítását remélve végezték feladataikat a Co-AGE projekt keretein belül. Fontos számukra, hogy az idősek is közösségben legyenek és ezáltal fejlődjenek.

Általános tapasztalt, hogy az idősek maguk is néha bizalmatlanok, elzárkózók, viszont amennyiben valakit a közelükbe engednek, akkor nagyon hálásak tudnak lenni.

Idősgondozás területén elért eredmények és fejlesztési javaslatok

A bizalmi munkatársak megkérdezése alapján azt lehet elmondani, hogy rengeteg hiányossággal és problémával szembesültek az idősellátás területén a Co-AGE projekt előtt. Sok faluban az idősek magukra vannak maradva, mivel a fiatalabb családtagok elköltöznak a tanulmányaik vagy a munkájuk miatt, az egyedül maradt idős emberek pedig nem képesek megfelelően ellátni magukat. Az önkénteseknek nehéz dolgunk van, mert nagy a bizalmatlanság velük szemben, továbbá a bizalmi személyek tapasztalata szerint Magyarországon nincs akkora presztízse az önkéntességnek és a fiatalok sem érznek elhivatottságot ez iránt, ezért kevés az önkéntes, főleg az idősgondozás területén. Ezenkívül a segítő embereknek számtalan fizikai és pszichológiai kihívással kell szembenézniük. Említésre kerültek a bentlakásos intézmények problémái is, miszerint manapság nagyobb hangsúlyt fektetnek az egészségügyi ellátásra, mint a szociális ápolásra. Amennyiben az idős emberek bekerülnek egy ilyen intézménybe, általában már nagyon rossz egészségi állapotban vannak. Ehhez kapcsolódóan olyan megoldást vetettek fel, hogy érdemes lenne egy nyugdíjasház rendszert létrehozni, ahova a nyugdíjas saját maga dönti el, hogy mikor szeretne egy ilyen intézetbe beköltözni, ahol együtt lehet a vele hasonló helyzetben lévőekkel és így hozzájut a megfelelő szociális és társadalmi közösséghez, valamint kirándulásokon, kulturális

programokon vehet részt. Emellett fontos, hogy a jövőben fejlesszék az idősök közösségi életét, akár nyugdíjas klubokkal, akár egyéb társasági programokkal.

Ugyanakkor olyan vélemény is volt, miszerint a jövőben a most megszokott mértékű gondozás és támogatás sem lesz már lehetséges, ugyanis még kevesebb lesz az ápoló személyzet és alacsonyabb lesz a hozzátartozók otthoni ápolására való hajlandóság. Ezeknek okai, hogy bizonyos lehetőségek nem fognak rendelkezésre állni, mint például pénzügyi finanszírozások. Éppen ezért nyitottnak kell lenni az új dolgokra és fejlesztésekre. Mindenképpen szükség lesz a jövőben még több önkéntes bevonására is, amely kiegészítheti és összekapcsolhatja a professzionális ellátást.

Határmenti aspektus és idősellátási rendszer a határ másik oldalán

A Co-AGE előtti korábbi tapasztalatok utolsó részében a határmenti aspektusokra kérdeztünk rá. A fő kérdés az volt, milyen jó gyakorlatot látnak a másik országnál, amelyeket a saját országuk is átvehetne, valamint mit tudnak az osztrák vagy a magyar idősellátási rendszerről.

Az osztrák bizalmi munkatársak megkérdezése alapján azt lehet elmondani, hogy nem tudnak eleget, vagy csak nagy vonalakban ismerik a magyar szociális ellátórendszert, a magyar idősellátási rendszert. Egy osztrák bizalmi személy interjúja során megemlítette, hogy feltételezése alapján a magyarországi egyházi szervezetek nagyobb kezdeményezőkézséget mutatnak, mint Ausztriában, valamint tanulmányutak során megtapasztalta, hogy nagyobb a hajlandóság az önkéntes munkára a falusi struktúrában. Emellett Magyarországon sok idős ember él otthon és szükség van kezdeményezésre, amely támogatja őket. Kiemelte és megfelelőnek találta azt, hogy a falvakban van egyfajta összetartás az emberek között.

A magyar bizalmi munkatársak válaszainak a figyelembevételével azt a következtetést vonhatjuk le, hogy szerintük az osztrákok nagyobb hangsúlyt fektetnek az idősök ellátására, több lehetőséget biztosítanak számukra és több segítségnyújtást is kapnak. Emellett nagyobb energiát fektetnek az önkéntesek összefogásába, önkéntesprogramok kiépítésébe, mint Magyarországon. *„Ausztriában 70-80 éveseknek még csípőprotézist, térdprotézist is cserélnék, elküldik őket rehabra. Beszélhetünk itt nagyon szépeket és nagyon jókat, de amikor belelátok az ottani családok életébe és az itteniekébe, nem lehet azt mondani, hogy Magyarország fejlődik, mert ezen a területen én nem látok fejlődést. Azt gondolom, ezek nagyon súlyos problémák.”* – hangzott el az egyik interjú során az alábbi, amelyet a bizalmi munkatárs megtapasztalt Ausztriában az idős- és betegellátási rendszerrel kapcsolatban. Amit még az egyik interjú során jó példaként megemlítettek és amit Magyarország is átvehetne az a 0-24 órás házi idős gondozás. Az interjú alanya hozzátette, hogy Ausztriában az emberek képesek

megfizetni ezt a szolgáltatást, míg Magyarországon nem feltétlenül van erre anyagi fedezete a családoknak. Továbbá dicsérték a fejlett osztrák szociális hálózatot is. Az osztrák önkéntességgel kapcsolatban pedig azt mondták el, hogy tapasztalataik alapján nagyobbra tartják azt, aki ilyen munkát elvégez.

Az osztrák idősellátási rendszerrel és szociális hálóval kapcsolatban a bizalmi munkatársak nagyobb fejlettségről számoltak be, mint a hazai ellátórendszerrel kapcsolatban. Ráadásul ott a karitatív szervezeteknek és az önkéntességnek is nagyobb szerepe van. Az osztrák nyugdíjasok más anyagi helyzettel rendelkeznek, mint a magyar nyugdíjasok, hiszen mások az életkörülmények. *"Szerintem Ausztriában kicsit jobb, szervezettebb, több lehetőségük van vagy többnek van lehetősége igénybe venni idősök otthonát, amit sajnos nem mindenki tud megfizetni."*— hangzott el egy interjú során az osztrák idősellátással kapcsolatban. Emellett pozitívként említette meg az egyik bizalmi munkatárs interjúja során az osztrák biztosítási rendszert, amellyel az önkéntes programjaikat támogatják. Mindezen kívül Ausztriában létezik intézményesített ellátás is, azonban ez rendkívül drága. Továbbá az osztrák családoknak nagyobb a felelőssége anyagi szempontból. Amennyiben meg tudják engedni maguknak valamelyik ellátás igénybevételét az idős rokonok számára, akkor az állam nagyon későn avatkozik be, hogy segítse, támogassa őket.

Co-AGE tapasztalatai

Az interjú egyik, ha nem a legfontosabb része a válaszadók Co-AGE projekttel szembeni attitűdjeinek vizsgálta, illetve a projekt által szerzett tapasztalatok összegyűjtése.

Projektcél

A projekt keretein belül a bizalmi munkatársak véleményére voltunk kíváncsiak, arra, hogy miképp vélekednek a projekt céljának az eléréséről, sikeréről, elért eredményeiről, illetve kihívásairól.

Általánosságban elmondható, hogy minden válaszadó pozitívan nyilatkozott a projekt sikerességéről. Összeségben kijelentették, hogy ez egy jó kezdet és remélik, hogy elindult egy jó folyamat és a projekt zárása nem jelenti a törekvés végét.

Több válaszadó kiemelte, hogy a projekt által kibővült mind a kapcsolati hálózata, mind a szakmai ismeretei. *"Ez egy nagyon fontos hozadéka ennek a programnak és hogy szakemberek időről időre találkoztak. Személyes kapcsolatok, barátságok alakultak ki... Nagyon sok erőt adott szerintem mindenkinek, az, hogy láttuk, hogy mennyien vagyunk ebben, hogy mennyien*

áldozunk energiát, időt. Nagyon különbözőek vagyunk, de mégis van közös pont és ez tényleg barátságok kialakulását eredményezte. " - mesélte az egyik bizalmi munkatárs.

Mind a kirándulások, mind a szakmai képzések lehetőséget adtak arra, hogy új kapcsolatok alakuljanak ki. Az egyik válaszadó kihangsúlyozta, hogy az ő esetében nehézség volt a hiányzó szakmai tapasztalat az idősgondozás területén. A probléma megoldását a bizalmi munkatársakból kialakult háló segítette, amely által rengeteget tudtak tanulni egymástól mind határmenti aspektussal kapcsolatban, mind regionális szinten.

A résztvevők pozitívként mesélték az interjúk során, hogy a közösségben szereztek ismereteket, hasznos, kompakt tudást gyűjthettek és megismerhették egymás gondolatait, módszereit, ötleteit. Több bizalmi munkatárs nyilatkozott arról, hogy a projekt által összegyűjtött ötletek által sokkal tudatosabb lett a településükön a helyi közösségszervezés, emellett a korábbiakhoz képest többet fókuszálnak az idősekre.

Kihangsúlyozták továbbá, hogy a projekt felhívta a figyelmet a közösségépítésre, ami az első fontos lépés lehet az önkéntesek toborzásában.

Volt válaszadó, aki az "inspiráló" szóval illette a projektet, valamint kiemelte a tudatosságot. Mindezt arra vonatkoztatva említette, hogy a projektben nagy figyelmet fordítottak az önkéntesekre, a szervezet működésére, ami eddig csak ad hoc jelleggel működött a településen. Egy másik válaszadó, aki mesélt a közösségben működő nyugdíjas klubról azt említette, hogy rendkívül pozitív volt számára az, hogy a szervezetet meg tudta erősíteni. A fő célja az volt, hogy a régi, úgynevezett "jósomszédi viszonyt" visszahozza közösségbe, ezáltal segítsék egymást a lakosok. Ennek az alapját a bizalmi munkatárs szerint a generációs kapcsolatok elősegítése jelenti, éppen ezért önkénteseket, fiatalokat, illetve gyerekes fiatalokat szólítottak meg, hogy az idősekről gondoskodjanak, emellett egy közösséget hozzanak létre. Emellett többen kiemelték a projekt helyzetfeltáró jellegét. A projekt által tehát tisztább képet kaptak arról, milyen hiányosságok vannak és merre kell elindulni az idősgondozás területén.

Idősek attitűdje a projekthez

Megállapítható, hogy az idősek hozzáállása a projekthez pozitív volt és a bizalmi munkatársak összességben hasznosnak tartották a projektet az idősek életminőségének a növelése céljából. A bizalmi munkatársak különbségről számoltak be az idősek mozgathatóságával kapcsolatban, melynek okaként a települések különböző méretét határozták meg. Az egyik kisebb településen tevékenykedő bizalmi munkatárs említette a különböző mentalitást, életmódot, életszemléletet. *"Nálunk nagyon előregedő, tehát kevés az a réteg vagy korosztály, amelyik fiatal, nyugdíjas, de még aktív. Tehát nálunk sok már a 80-hoz közeli vagy azon felüli, akik valóban több oknál fogva nehezebben mozgíthatók."* - fejtette ki bővebben.

Volt azonban olyan település is, ahol a bizalmi munkatárs a projekt kezdetétől fogva töretlen nyitottságról számolt be az idősök részéről: szívesen éltek a lehetőséggel, sőt nagyon örültek, hogy figyelem háruult rájuk. Érezték a törődést és jól esett nekik, hogy kíváncsiak az ő véleményükre is. Különösen nagy érdeklődést mutatkozott a tanulmányutak és kirándulások iránt. Mindemellett több bizalmi munkatárs kiemelte, hogy nagy volt az érdeklődés az idősök körében az informatikai képzés iránt, amely a képzés végéig kitartott. Meglátták az idősök is, hogy az internet széleskörű lehetőséget nyújthat számukra is. Példaként emlegették a hírportálok ingyenes, környezetbarátabb és nagyobb választékban elérhető módját. Kiemelte az egyik bizalmi munkatárs, hogy a projekt által az idősök a személyes találkozások, programok után a virtuális térben is felkeresték egymást, tartották a kapcsolatot. Emellett kihangsúlyozta, hogy időskorban nagyon nehéz barátságokat kötni, azonban a projekt ezt nagyban elősegítette, ezáltal az idősök kevésbé érezték magukat magányosnak.

Az informatikai képzés mellett a senior örömtáncot is többen kiemelték, mint sikeres eseménysorozatot. Nemcsak az egészségük megőrzése érdekében érezték hasznosnak, hanem jó lehetőségnek tekintették, hogy egy vidám közösség tagjai lehessenek.

Volt azonban válaszadó, aki kihívásként említette azt, hogy az aktív idősöknek már volt kisebb közössége a projekt előtt is, így nehézséget jelentett számára egy már létező kisebb baráti körbe csatlakoznia. Mindezek mellett több önkéntes is említette a pandémiát, a COVID-19 járványt, mint nagy akadályt.

Néhány válaszadó részletesen kitért az idősök bizonytalanságára. Az idősöknek az elején ugyanis voltak fenntartásaink a projekttel kapcsolatban, idegenkedtek a dokumentációhoz szükséges képek, aláírásoknak miatt. Emellett nem volt nekik egyértelmű, hogy miért van határmenti aspektusa a projektnek. Minden akadályt személyes megkereséssel, bizalom kialakításával lehetett leküzdeni.

Az egyik legnagyobb kihívást tehát az idősök bizalmának megszerzése jelentette. Ennek az interjúk alapján a bizalmi munkatárs ismertsége, településen vállalt korábbi közösségi tevékenysége volt a függvénye.

A megoldást így a személyes kapcsolattartás és kommunikáció jelentette. A projekt adta lehetőségek, mint például a plakátok, szórólapok, internetes/virtuális falutér hasznosak voltak, azonban a bizalmi munkatársak többsége a személyes megkeresést tartotta a legeredményesebbnek az idősök bevonása céljából.

Az egyik válaszadó hangsúlyozta, hogy fontos volt az idősöknek, hogy ő, mint bizalmi munkatárs is része legyen a eseményeknek, rendezvényeknek, velük tartson.

Az osztrák régióban a projekt keretében nem került rendezvény megszervezésre, azonban egy nagyobb komplex kutatást végeztek az idősök körében *"Segítség egy korbarát közösség*

kialakításához" címmel. A kutatásban a mobilitás, a közterület, a lakhatás, a kommunikáció, az információ, az önkéntesség, a társadalmi részvétel, az egészség és a jólét témaköreire tettek fel kérdéseket, majd ezeket elemezték, prezentálták és a továbbiakban ezek eredményeire szándékoznak alapozni.

Fontosnak vélte az egyik magyar önkéntes, hogy a határmenti tanulmányút során az idősök is betekintést nyerhettek és saját maguk tapasztalhatták meg azt, hogy nyugaton hogyan működik az idősellátási rendszer.

Határmenti aspektus

A magyar bizalmi munkatársak általánosságban pozitívan értékelték a projektet a határmenti nézőpontot tekintve. Több esetben is elhangzott, hogy ezen a közös úton tovább kellene haladni, hiszen kölcsönös tanulási lehetőséget biztosít mindkét ország számára.

Dicsérték a technikai feltételeket, a tolmácsok segítségét mind személyesen, mind az online térben. Minden zökkenőmentesen zajlott mindkét ország részéről. Kiemelésre került mindemellett a július 1-ji osztrák-magyar rendezvény. A nyelvi nehézségek ellenére mindenki (barátságokra) nyitottan, pozitívan emlékszik vissza a rendezvényre.

A koronavírus hozta nehézségek viszont többször előkerültek az interjúk során. Az idősök bezárkóztak, féltek, nem mernek közösségbe menni. A vírus következtében az osztrák szenior klubok sem úgy működnek, mint régen, így Magyarországnak és Ausztriának körülbelül azonos szintről kellett megtalálniuk a kivezető utat, hiszen a félelem nagyon elhatalmasodott mindkét országban a világjárvány hatására.

Többször elhangzott továbbá, hogy habár vannak különbségek, - más mentalitás, más kultúra, más anyagi lehetőségek, valamint, hogy körülbelül 40 évvel van Magyarország lemaradva Ausztriától lemaradva (gondolkodásilag, mentalitásban, eszközökkel) - viszont Magyarországon is vannak nagyon jó lehetőségek, adottságok, amiket jobban lehetne használni. Ezért is nagyon hasznos volt a projekt, hiszen az önkéntesek betekintést nyerhettek más rendszerekbe.

Osztrák oldalról is összességében pozitív visszajelzések érkeztek a határmenti aspektus tekintetében. Ők is kölcsönös "win-win" helyzetként tekintettek a projektre, úgy gondolták, tanulhat a két ország egymástól. A szomszédos országok ilyen projektjein keresztül jobban megismerhetik a problémákat és más struktúrákat is, ami mindegyik félnek hasznos lehet.

Sok esetben hasonló kérdések és problémák merültek fel mindkét országban (például az önkéntesség hiánya), de különböző megközelítésekkel és körülmények között próbálták megoldani azokat. Ezért is nagyon fontos az együttműködés, valamint a hasonló projektek

folytatása. Néhány helyen a projekt után is folytatódik a közös út, már benyújtották az utóprojektet, amelynek a projekt nélkül soha nem jött volna létre.

Összességében osztrák oldalról is jó eredményeket hozott a projekt, eltekintve a világjárvány nehézségeitől.

Jövő, fejlesztési javaslatok

A következőkben arra a kérdésre kerestük a választ, hogy megvalósítható-e az ötlet, hogy a határtérségben, illetve az egyes településeken a gondoskodó közösségek a projekt befejezés után is tovább dolgozzanak.

Általában bizakodó, pozitív válaszok érkeztek. Nagyon jó közösségek alakultak ki, amelyek hosszútávon valószínűleg fenntarthatóak lesznek. Az önkéntesek nem szeretnék abbahagyni munkájukat, hanem inkább tovább szeretnék építkezni és gondolkodni azon, hogy helyi szinten mibe tudnak segíteni.

Többször elhangzott a projekt nagy értékeként megnevezve, hogy létrejöttek olyan 4-5 fős önkéntes közösségek, amelyek már szervezettebben tudnak együttműködni, így a jövőben már nem az emberek összegyűjtésével, a szervezet építésével megy el idő, hanem a projekt elejétől a megvalósításra lehet fókuszálni.

Sok múlik azonban az államon, az önkormányzaton, valamint az Európai Unión is. Az lenne az ideális, hogy amennyiben a közösségek részt vesznek egy ilyen projektben, akkor legyen rá elegendő finanszírozás valamilyenféle pályázati, támogatói rendszer segítségével. Ezen kívül elhangzott, hogy a gyerekeknek általános iskolától kezdve kellene szociálisan beépíteni az életükbe azt, hogyan tudnak az időseknek segíteni, azért, hogy ennek legyen jövője.

Fontos kérdés továbbá, hogy mivel motiválhatóak a seniorok a Co-AGE tevékenységek igénybevételére. Több említés is került arra, hogy a "Co-AGE" fogalom még kevésbé van jelen a köztudatban, még ismertté kell válnia. Hiába a közösségi média, hiába a sok plakát és roll-up, a galériába feltöltött képek, pólók és lufik, még mindig több kell, hogy ismerjék a Co-AGE-et. Az például kifejezetten vonzó az idősek számára, hogy ingyenesen szervezett programokon vehetnek részt. Egy-egy esemény megszervezése és lebonyolítása viszont rengeteg időt, energiát, odafigyelést és kommunikációt igényel. Ezzel kapcsolatban összességében elmondható, hogy személyes megszólítással lehet az időseket leginkább elérni. Sok téma érdekli őket (informatikai képzés, gyaloglóklub), de a vallási tartalmakra, programokra nyitottabbak. Amennyiben nincs betegségtudat vagy félelem a háttérben, akkor szívesen kimozdulnak különböző programokra. Az időseket motiválja, ha jól érezhetik magukat, ezért

olyan eseményeket kell kitalálni, amiben kedvüket lelik. Emellett hasznosak is akarnak lenni, így elmondható, hogy a hasznosságtudat fenntartása esetükben is nagyon fontos.

Többször előkerült a kérdések megválaszolásakor a bizalom kérdése. Többen is beszámoltak a bizalom fontos szerepéről. Ez egy nagyon fontos kérdés a jövőt tekintve, hiszen ha már a bizalom adott és egy következő projektre hívják a bizalmi munkatársak, önkéntesek az időseket, akkor már nem lesz fontos, hogy mire vonatkozik a meghívás, hanem az a lényeg, hogy ki hívja őket. Ez egy biztos pont, ami miatt elköteleződik az idős mellettük és az új projekt mellett.

Az osztrák bizalmi munkatársak a megbízható személyek magas szintű továbbképzését, valamint a hálózatok fennmaradását javasolták.

Nehéz feladatnak bizonyul a jövőben azonban a seniorok motiválása az aktív részvételre. Nagy problémát jelent az emberek nehéz megközelíthetősége is. Éppen ezért hasznos lenne egy olyan képzés, ahol arról lenne szó, hogyan lehet a megfelelő célcsoportot elérni. Különböző ötletek azonban már megfogalmazódtak rendezvényterek létrehozására, valamint szabadtéri ülőhelyek kialakítására.

Az osztrák bizalmi munkatársak, önkéntesek is a személyes megszólítást emelték ki az aktív részvétel tekintetében. Ezenkívül esetükben elhangzott az is, hogy nem csak az időseket, hanem a hozzátartozóikat is meg kellene keresni és tisztázni velük a szervezés és az események részleteit.

Bizalmi munkatárs feladatköre, határmenti aspektusa és fejlesztési javaslatok

A Co-AGE projekttel szembeni attitűdök után a bizalmi munkatársak feladatkörrel való azonosulását és fejlesztési javaslataikat prezentáljuk a következőkben.

Ebben az interjú részben ehhez kapcsolódóan a bizalmi személyek szerepvállalására, a határmenti aspektusra, illetve a jövőbeli terveikre, fejlesztési javaslataikra kérdeztünk rá. Ezekben belül is arra, hogy jó döntésnek tartották-e azt, hogy elvállalták ezt a bizalmi munkatárs feladatot, továbbá milyen problémákba ütköztek a projekt megvalósítás során, valamint, hogy milyen eredményeket hozott a Co-AGE projekt. A határmenti aspektus szempontjából megkérdeztük, hogy mit gondolnak, hozzájárult-e a határmenti közösségépítéshez a bizalmi munkatárs hálózat. A jövőre és a fejlesztésekre vonatkozóan pedig arra voltunk kíváncsiak, hogy a bizalmi személyek szerint megvalósítható-e az az ötlet, miszerint mind a határtérségben, mind az egyes településeken a projekt befejezése után is a bizalmi munkatársak és az egyéb önkéntesek továbbra is dolgozzanak.

A bizalmi munkatársak egyöntetűen azt mondták, hogy vitathatatlanul jó döntés volt, hogy elvállalták ezt feladatot és mindenképpen elvállalnák újra, ha megkérnék rá őket. *"Én úgy gondolom, hogy miután eddig is részt vettem a falunak az életében, ez egy plusz lehetőség volt, hogy tudjak segíteni a falunak, amellet, hogy megismernek, tudtam pozitív programokat, élményeket hozni, illetve tudtam hozzáadott értékeket adni a meghívottakkal a falunak."* — nyilatkozta az egyik bizalmi munkatárs arról, hogy miért tartotta jó döntésnek a bizalmi személy szerepének elvállalását. *"Elvállalnám, minden körülmények között elvállalnám, mert hatalmas kihívás volt számomra és nagyon-nagyon sok érdekes dolgot tanultam meg."* — tette hozzá egy másik interjúalany. Továbbá többen megemlítették, hogy a projekt kezdetén tartottak számukra egy bizalmi munkatárs képzést, ami bár online volt lebonyolítva a COVID-19 járvány miatt, mégis nagyon élvezték és sokat tanultak általa. Emellett egy nagyszerű közösséget tudtak kiépíteni egymás között a bizalmi személyek, barátságok szövődtek. Azonban páran megjegyezték, hogy az elején nagy kihívásnak gondolták és nem tudták, hogy mit vállalnak el, valamint mi lesz a feladatuk.

Arra a kérdésre, hogy milyen problémákba ütköztek a projekt során többen azt válaszolták, hogy a COVID-19 járvány akadályozta őket a legjobban. Nehezebben tudtak kommunikálni az idősekkel és egymással is. Mint már említettük a bizalmi munkatárs képzés is a pandémia alatt lett megtartva. Kevés volt a személyes kontakt, ezért számos kommunikációs probléma előfordult. Az önkéntesekkel kapcsolatban azt a problémát említették meg, hogy sokuknak van nappali állása is, így hétköznap a délelőtti programokon nem tudtak részt venni és segíteni.

Az utolsó kérdés a bizalmi szerepvállalás témakörében az volt, hogy milyen eredményeket hozott a projekt, illetve mire a legbüszkébbek a bizalmi munkatársak, amit sikerült megvalósítani a Co-AGE program alatt. Többen említették, hogy a tanulmányutak során, illetve a különböző események által - amelyek más településen voltak akár a magyar, akár az osztrák határtérségben - a bizalmi munkatársak rengeteget tanultak egymástól és tapasztalatokat cseréltek. Ezenkívül a bizalmi személyek között barátságok alakultak ki és sok helyen nagyon jó közösség jött létre. Többen arra voltak a legbüszkébbek, hogy ezzel a munkásságukkal örömet tudtak szerezni az időseknek, megbíztak bennük és elfogadták őket. Amit még pozitívként kiemeltek, hogy a projektnek köszönhetően az önkéntesek is sokkal bátrabban fordulnak felénk és az ötleteiket is meg merik osztani velünk. *”Én büszke vagyok arra, hogy ez megvalósulhatott, mert ez egy elég nehéz szülés volt az elején, vagyis inkább úgy mondanám, hogy egy hosszú terhesség, egy hosszú várandóssággal indult. Többször be kellett adni, visszatartták ezt a közös projektet. Rengeteget dolgoztak rajta mind az osztrák, mind a magyar munkatársak és én már le is tettem róla, nem gondoltam volna, hogy ez meg fog valósulni.”* — nyilatkozta a projekt egyik megálmodója.

A határmenti aspektus kérdéskörében megoszlottak a bizalmi munkatársak válaszai. Többen azt mondták, hogy mivel nem tudnak németül, ezért nem is igen tudtak kapcsolatot kiépíteni a határon túl. Azonban az egyik bizalmi személy azt nyilatkozta, hogy neki már volt régebről kapcsolata Ausztriában, így az osztrák kirándulások alkalmával segítséget tudott kérni. A projekt során többeknek sikerült egy kapcsolati hálózatot és egy jó viszonyt kialakítani az osztrák bizalmi munkatársakkal, akikkel a jövőben is szeretnék ápolni és fejleszteni a kapcsolatot.

A bizalmi munkatársak többsége mindenképpen szeretné folytatni a munkát a projekt befejezése után is, valamint a többi bizalmi személlyel is tartani szeretné a kapcsolatot. Ehhez azt javasolták, hogy legalább évente egyszer érdemes lenne egy találkozót vagy konferenciát szervezni, ahol megbeszélhetik az aktuális problémákat, illetve lehetőségeket, emellett tapasztalatokat tudnának cserélni, így szorosabbra tudnák fűzni a kapcsolatokat, barátságokat. A bizalmi munkatársak motiválása kapcsán többen is azt válaszolták, hogy szükség lenne továbbképzésekre, hogy fejleszthessék a jelenlegi képességeiket. Másrészről fontos, hogy a közösségeknek ki kell mutatni hálájukat és bizalmukat a kiemelt munkatársak felé. Motiválóan hat az önkéntesekre az, ha látják az idős emberek arcán az örömet, amihez Ők hozzájárultak. *”Tudatosan, koordinálva és mindig pozitív visszajelzéseket adni nekik, hogy lássák és érezzék, hogy valóban, amit tesznek, az fontos, annak helye van és szükségleteket elégít ki.”* - nyilatkozta ezzel kapcsolatban az egyik bizalmi személy. Továbbá fontos lenne az anyagi források biztosítása is, amiből a bizalmi munkatársak gazdálkodhatnak.

Mindemellett az önkéntesség népszerűsítését is kiemelten kulcsfontosságúnak tartják.

Kommunikációs javaslatok, projektfejlesztési javaslatok

A szakértői mélyinterjú utolsó részében a bizalmi munkatársak kommunikációs és projektfejlesztési javaslatainak a felmérése volt a cél. Ezen belül is az, hogy milyen csatornákon kommunikálnának a jövőben a hatékonyabb kommunikáció elérése céljából, valamint, hogy vannak-e ötleteik arra, hogy milyen tevékenységre lenne érdemes pályázni az idősgondozás és az idősek életminőség növelése érdekében. Végül pedig arra kérdeztünk rá, hogy mik lennének a jövőbeli projektfejlesztési javaslataik a határ menti területeket illetően.

Arra a kérdésre, hogy milyen csatornákon lenne érdemes kommunikálni a jövőben a hatékonyabb kommunikáció elérése céljából szinte kivétel nélkül az volt a válasz, hogy elsősorban személyesen keresnék meg az időseket. Ezt azzal indokolták, hogy véleményük szerint ezt a korosztályt a leghatékonyabb módon a személyes megkereséssel lehet elérni, hiszen így tudnak biztosan hiteles információt átadni. Ettől érezhetik azt, hogy nem egy tömeg részei, hanem idős korukban is megőrzik az egyéniségüket, identitásukat. Semmiképpen nem lehet a személyes találkozót, a közösségi életet és a látogatás fontosságát a háttérbe szorítani. A projekt keretében megalkották az ún. virtuális faluteret, ahol minden községnek, akik a programban részt vettek létrehoztak egy saját profilt. A bizalmi személyek ezen a kommunikációs csatornán keresztül osztották meg a különböző programokat, információkat a projekttel kapcsolatban. Ahhoz, hogy az idősek képesek legyenek ezt használni informatikai képzésen vehettek részt, ahol a szükséges készségeket sajátíthatták el. A 12 bizalmi munkatárs megkérdezése alapján azt a következtetést lehet levonni, hogy ez a kommunikációs médium hatékonynak bizonyult. Egyre többen csatlakoznak ehhez a virtuális közösségi térhez és sokan figyelemmel kísérték az ott megosztott tartalmakat. Ez egy nagyon gyors és eredményes fóruma az információ továbbításának, emellett az idősek kapcsolatot is tudnak létesíteni egyéb magyar vagy osztrák falvakban élő, a projektben részt vevő idősekkel is. Azonban a bizalmi személyek egy része úgy gondolja, hogy a megfelelő kapcsolat kialakításához túlságosan rideg és személytelen az internet világa, legfőképpen az idős korosztálynak, számukra ez a fajta kommunikációs tér idegennek hathat. Az informatikai képzéssel kapcsolatban is megjegyezték, hogy az idősek egy része nem szívesen akart rajtuk részt venni. Meglehet, hogy szégyellték azt, hogy nem értenek a számítógéphez. Ezenfelül kiemelték, hogy ha a jövőben lesz újabb hasonló projekt, érdemes lenne az informatikai képzést az elején elindítani, ezzel is motiválhatóbbak lennének a résztvevők. Olyan megoldást is felvetettek, hogy hirdetőtáblákat lehetne kitenni olyan frekvenciált helyekre, mint a bolt vagy a posta, valamint televíziós hirdetéssel is meg lehetne próbálkozni. Emellett a leghatékonyabbnak az bizonyulna, ha több

kommunikációs csatornát használnának és ezeket összehangolva alkalmaznák. A bizalmi munkatársak egy része egyetértett abban, hogy a szórólapok és az újságokban történő népszerűsítés nem hatékony kommunikációs csatorna, mivel meglehetősen drága, illetve gyakran ki is dobják azokat.

A következő kérdés a bizalmi munkatársak ötleteit kereste azzal kapcsolatban, hogy milyen tevékenységekre lenne érdemes pályázni az idősgondozás és az idősek életminőségének növelése érdekében. A válaszok alapján számos hasznos javaslatot fogalmaztak meg, hogy miként lehetne az idősek életminőségét javítani, illetve olyan problémákra hívták fel a figyelmet, amelyekre a későbbiekben érdemes lehet figyelni és ezek megoldására törekedni, akár pályázni olyan tevékenységekre, amik segíthetik ezeket.

Többen is megemlítették, hogy mindenképpen olyan tevékenységekre, programokra kellene pályázni, amelyek támogatják, biztosítják és finanszírozzák anyagi szempontból az idősek közösségi életének a javítását célzó eseményeket, programokat, mint például kirándulásokat, fesztiválokat, táncmulatságokat, nyugdíjas- és idősklubokat. Bármilyen olyan projektre érdemes lehet pályázni, amelyek hasonlóak, mint a Co-AGE.

Emellett a bizalmi személyek arra is kitértek, hogy az idősek gondozására több figyelmet kellene fordítani, mivel a gondozásra szoruló idősek 80%-a még mindig inkább otthon él egyedül és csak 20%-uk él idősek otthonában. Fontos lenne valamilyen módon díjazni azokat a családtagokat, akik otthon ápolják idős rokonaikat, illetve ezeknek a személyeknek egy alapképzést biztosítani. Mind Magyarországon, mind Ausztriában egyre nő a demenciában szenvedő idősek száma, ezért lényeges lenne az ebben szenvedő emberek életkörülményeinek a javítása is. Ehhez kapcsolódóan több figyelmet kellene fordítani a fiatalabb korosztály érzékenyítésére ebben a témában, annak érdekében, hogy ne idegenkedjenek ettől a témától, megértsék azt és ne féljenek a demenciában szenvedő rokonaiktól. Mindemellett az idősek számára lehetőséget kell biztosítani a rendszeres orvosi ellátásra és segíteni nekik a fuvarozásban, szállításban.

Az utolsó kérdésben a határmenti területeket érintő jövőbeli projektfejlesztési javaslataikra kérdeztünk rá. Ez a témakör kifejezetten megosztotta a bizalmi személyeket. Két csoportra lehet osztani a válaszokat.

Valakik úgy gondolják, hogy nem érdemes ezt a területet fejleszteni, mivel az idősek többsége nem beszél németül, így feleslegesek lehetnek az ilyen jellegű projektek, hiszen kommunikálni sem tudnak egymással és a tolmács biztosítása is problémás lehet. Érdemesebb volna a határon belül maradni és az itteni falvak, községek kapcsolatát erősíteni.

Ezzel ellentétben vannak olyanok, akik úgy vélik, hogy mindenképpen csak gazdagít minket, ha több oldalt is látunk és akár a szlovén területet is bele lehetne vonni a jövőbeni projektekbe.

Ráadásul határon túli együttműködéssel láthatjuk, hogy a többi közeli országban miként élnek és milyen módszereket alkalmaznak, amelyeket mi is átvehetünk és megvalósíthatunk. Fontos lehet a kapcsolattartás, a szakmai tapasztalatcsere is. Az idősek számára fontos lenne nyelvtanulási lehetőségeket biztosítani, hogy a nyelvi korlátokat le tudják küzdeni a jövőben.

Kvantitatív kutatás

Célmeghatározás és kutatási módszertan

Kapcsolódás a projekt céljaihoz

A kvantitatív kutatás célja az volt, hogy megkérdezzük az idős embereket az életminőségük növelését célzó tevékenységeknek a fejlesztésével kapcsolatban, illetve feltérképezzük a Co-AGE projekt ismertségét és kedveltségét. Emellett a kutatásnak a célja volt, hogy a nyugdíjasok értékeljék a bizalmi munkatársak munkáját. További célja volt a nyitottság tanulmányozása az új, hasonló projektekre.

Vizsgálati módszertan

Tekintettel a kutatás témaköreire, a megkérdezettek körét – elkerülendő a meddőszórást – a projekt régióban lakók adták. A megkérdezésre személyes lekérdezés, telefonos megkeresés és online linken keresztül való kitöltése keretein belül került sor. Mindezek a lekérdezések a bizalmi munkatársak segítségével történhetett csak meg.

Elemzési módszertan

A kérdezőbiztosok jelenlétének köszönhetően a kitöltött kérdőíveknél nem kellett adattisztítást végeznünk. Összesen 151 fő megkérdezését valósítottuk meg a Co-AGE pilot-települések idős, 65 év feletti, lakossága körében. Ez adja a későbbiekben a minta teljes elemszámát. A kérdőíveket elemzés előtt kódoltuk, az adatokat SPSS matematikai-statisztikai szoftver segítségével elemeztük. Az adatok értékelésekor átlag és gyakorisági számításokat végeztünk. Az egyes kérdések esetében ábrákon szemléltetjük a nemenkénti, iskolai végzettség szerinti és lakóhely (város/falu) szerinti válaszadásokat.

A kutatás részletes eredményei

A CO-AGE projekttel szembeni attitűdöt vizsgáló kutatásban 151, 65 év feletti, a programterületen élő lakos vett részt.

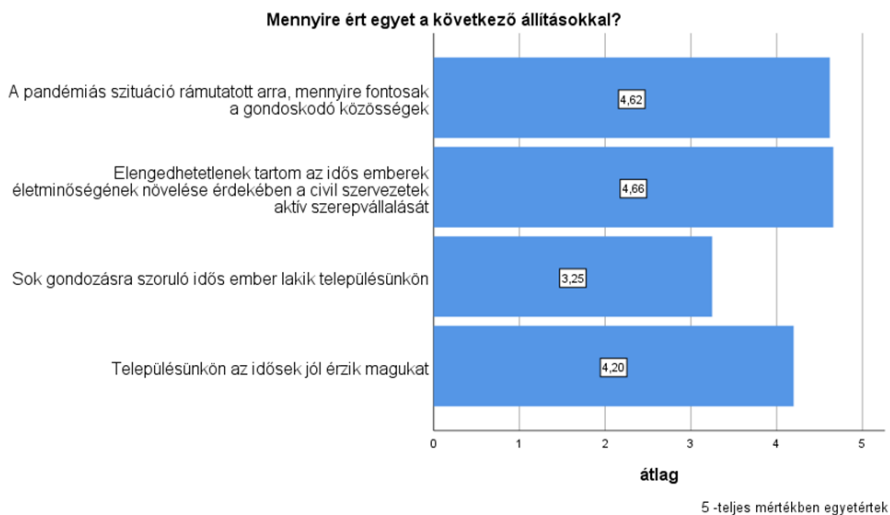
Településsel szembeni attitűdök

A településsel szembeni attitűdöt négy állításra vonatkozó egyetértési skálával mértük, melyek a következők voltak:

- Településünkön az idősek jól érzik magukat.
- Sok gondozásra szoruló idős ember lakik településünkön.

- Elengedhetetlennek tartom az idős emberek életminőségének növelése érdekében a civil szervezetek aktív szerepvállalását.
- A pandémiás szituáció rámutatott arra, mennyire fontosak a gondoskodó közösségek.

Az egytől ötig terjedő értékelések (ahol 5 jelentése teljes mértékben egyetért) átlaga minden esetben meghaladta a közepes szintet. A legkevésbé azzal értettek egyet a válaszadók, hogy sok gondozásra szoruló idős ember lakik a településen (3,25). A leginkább támogatott állítás az volt, hogy az idősek életminőségének növelése érdekében a civilek szerepvállalása elengedhetetlen (4,66). Ezt követi az állítás, amely szerint a pandémia rámutatott arra, hogy mennyire fontosak a gondoskodó közösségek (4,62). A „településünkön az idősek jól érzik magukat” kijelentés 4,2 átlag értékelést kapott.

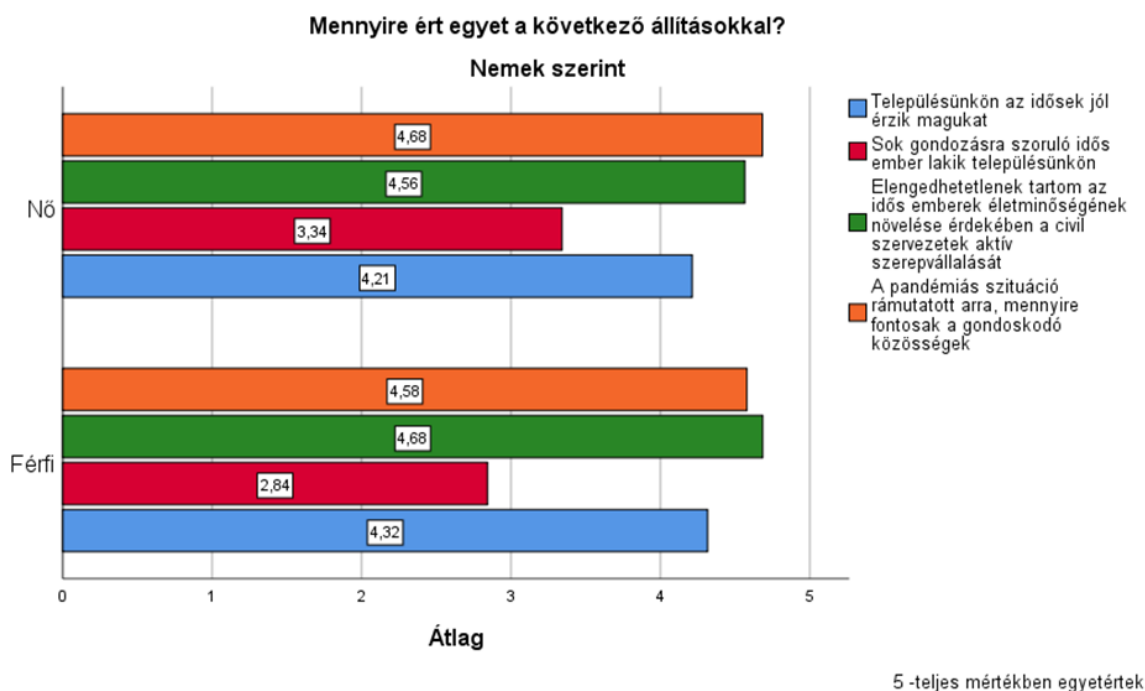

9. ábra: Mennyire ért egyet a következő állításokkal?

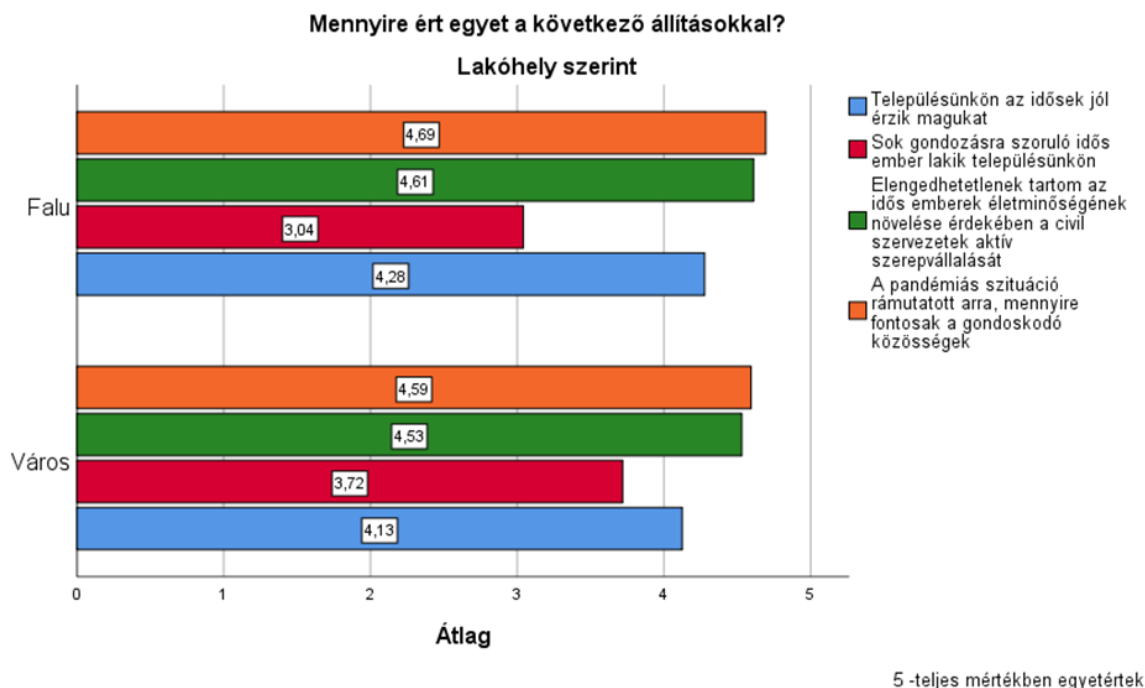
	N	Minimum	Maximum	Átlag	Szórás
Elengedhetetlenek tartom az idősek emberek életminőségének növelése érdekében a civil szervezetek aktív szerepvállalását	147	1	5	4,66	,745
A pandémiás szituáció rámutatott arra, mennyire fontosak a gondoskodó közösségek	145	2	5	4,62	,727
Településünkön az idősek jól érzik magukat	136	2	5	4,20	,739
Sok gondozásra szoruló idős ember lakik településünkön	109	1	5	3,25	1,233
Érv. N (listwise)	104				

1. táblázat: Mennyire ért egyet a következő állításokkal?

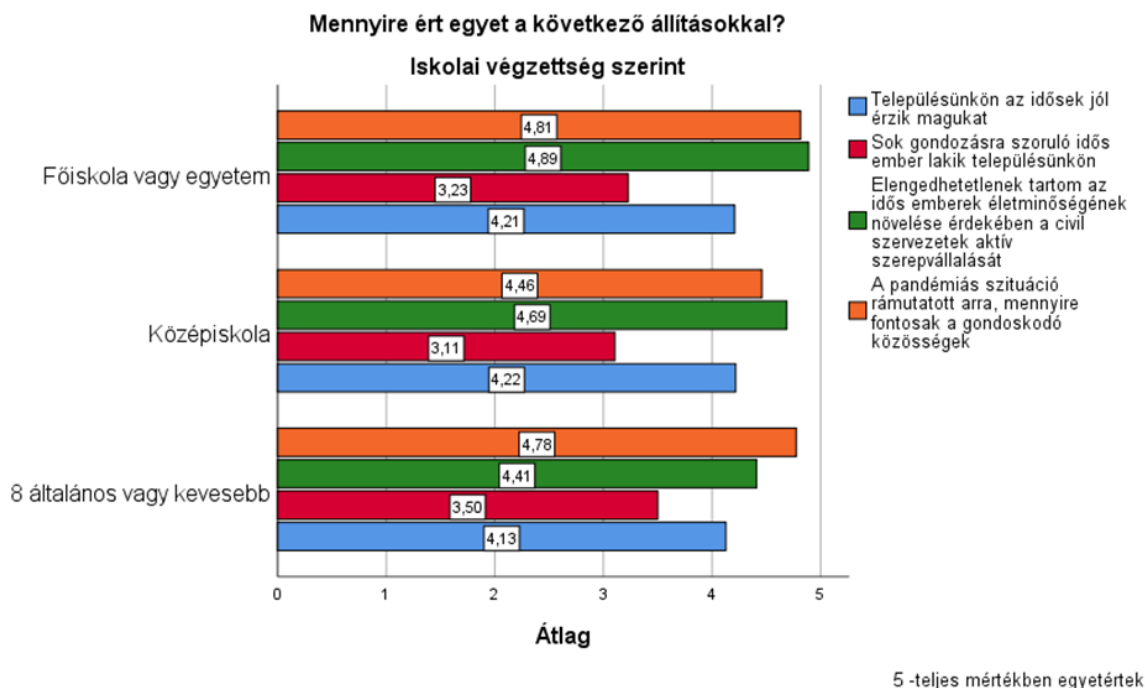
Alábbi diagramok mutatják a válaszadók véleményét nem, lakóhely, iskolai végzettség szerinti bontásban a fent vizsgált négy állítással kapcsolatban.

10. ábra: Mennyire ért egyet a következő állításokkal? – nemek szerint

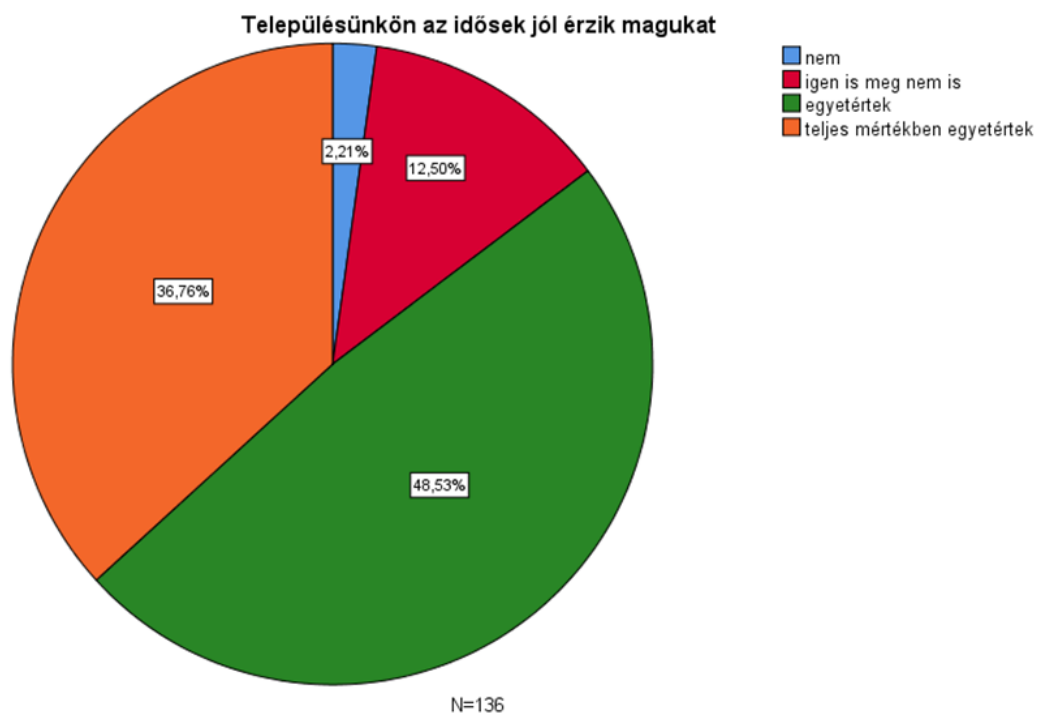

11. ábra: Mennyire ért egyet a következő állításokkal? - lakóhely szerint

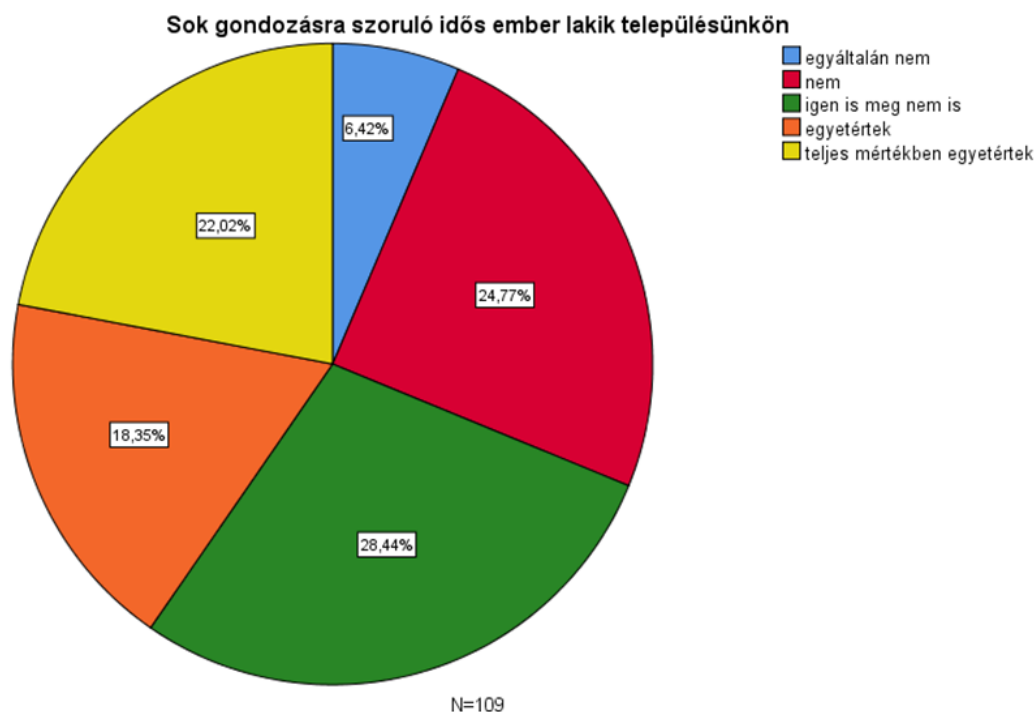
12. ábra: Mennyire ért egyet a következő állításokkal? - Iskolai végzettség szerint

Az egyes állításokkal kapcsolatos eredményeket a következő kördiagramok részletezik.

13. ábra: Településünkön az idősök jól érzik magukat

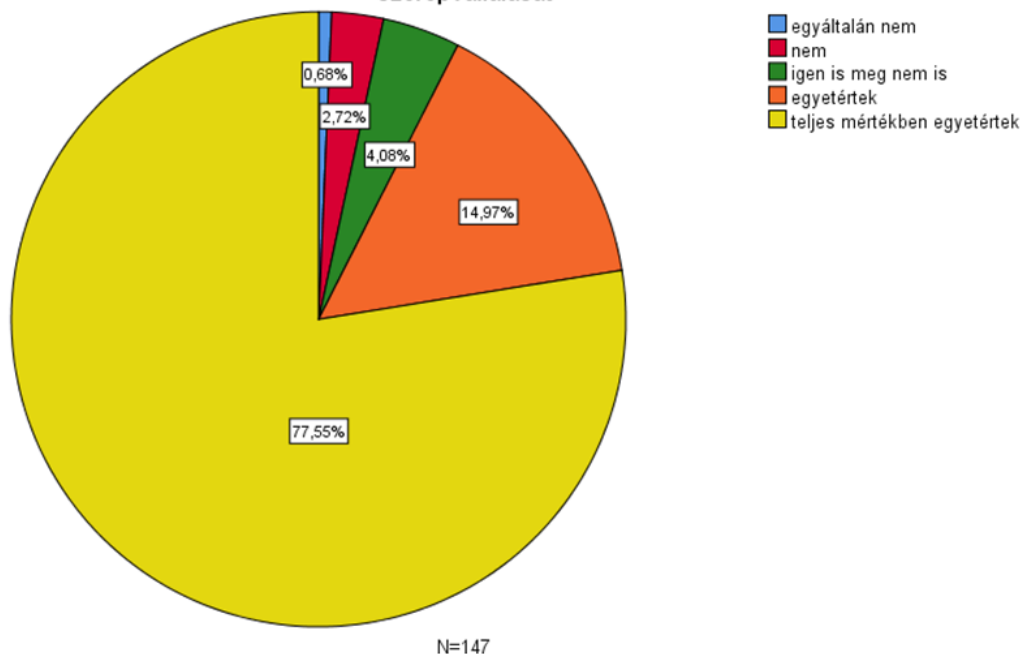
Az eredmények ezen állítás kapcsán minden várakozást felüli értékeket hoztak. Mint látható a válaszadók több mint négyötöde úgy ítéli meg, hogy saját településükön jól érzik magukat ezüsthajú társaik. Kiemelendő, hogy egyetlen egy válaszadó sem választotta a "egyáltalán nem érték" kategóriát.

14. ábra: Sok gondozásra szoruló idős ember lakik településünkön

Ami az gondozásra szoruló idős emberek nagy számát illeti a válaszadók több mint 40% -a egyetértett, bizonytalankodott közel 30%, a maradék közel 30% szerint nincsen sok idős ellátásra szoruló lakos településükön.

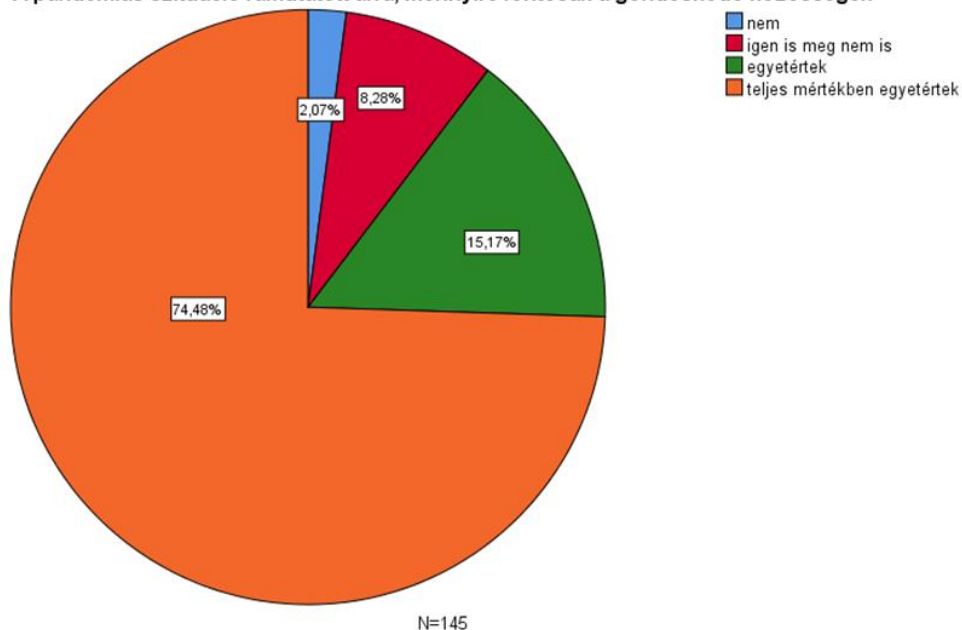
Elengedhetetlenek tartom az idős emberek életminőségének növelése érdekében a civil szervezetek aktív szerepvállalását

15. ábra: Elengedhetetlenek tartom az idős emberek életminőségének növelése érdekében a civil szervezetek aktív szerepvállalását.

Nagy egyetértés látszódik, hiszen a válaszadók több mint háromnegyede szerint a civil szervezetek jelentenek megoldást az idős emberek életminőségének javításába. Az e területen hitetlenkedők szám a elhanyagolható.

A pandémiás szituáció rámutatott arra, mennyire fontosak a gondoskodó közösségek

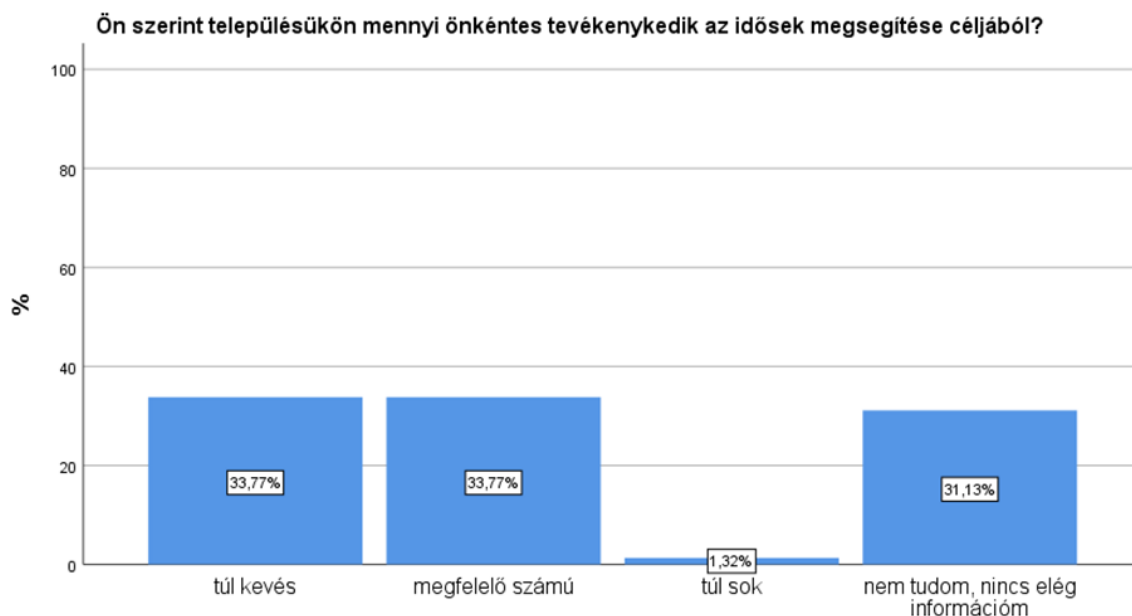

16. ábra: A pandémiás szituáció rámutatott arra, mennyire fontosak a gondoskodó közösségek.

Szintén nagy az egyetértés a gondoskodó közösségek fontosságában, ami világjárvány okozta helyzetben vált még nyilvánvalóbbá.

Önkéntesek száma

A válaszadók 33,77%-a szerint településén túl kevés önkéntes tevékenykedik, de ugyanennyien érzik úgy, hogy az önkéntesek száma megfelelő. További 31,13% százalék nem rendelkezik elég információval az önkéntesek számát illetően.

17. ábra: Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idők megsegítése céljából?

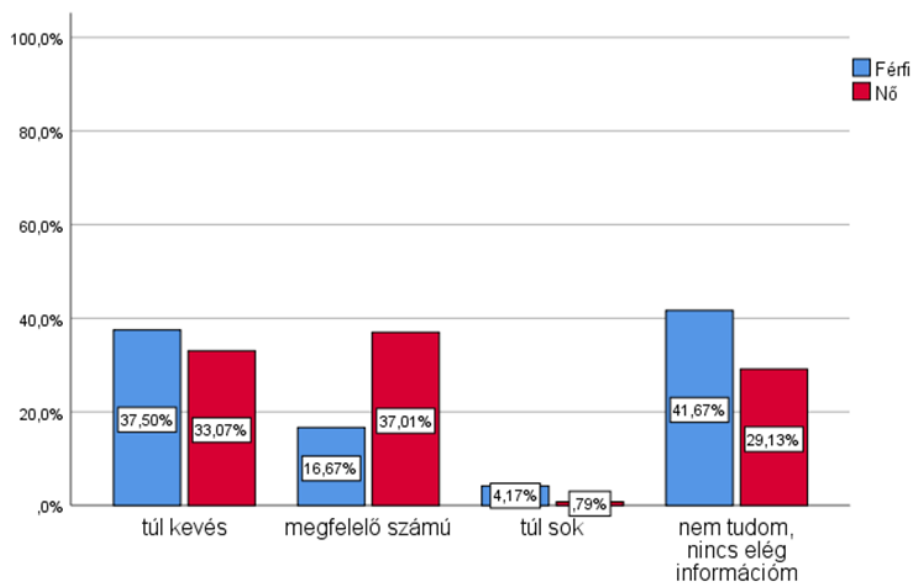
Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idők megsegítése céljából?					
		Említések száma	Gyakoriság (%)	Érv. gyakoriság (%)	Kumulált Érv. gyakoriság (%)
Érv.	túl kevés	51	33,8	33,8	33,8
	megfelelő számú	51	33,8	33,8	67,5
	nem tudom, nincs elég információ	47	31,1	31,1	98,7
	túl sok	2	1,3	1,3	100,0
	Összesen	151	100,0	100,0	

2. táblázat: Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idők megsegítése céljából?

A következőkben vizsgáljuk a fentieket szocio-demográfiai bontásban.

Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idősek megsegítése céljából?

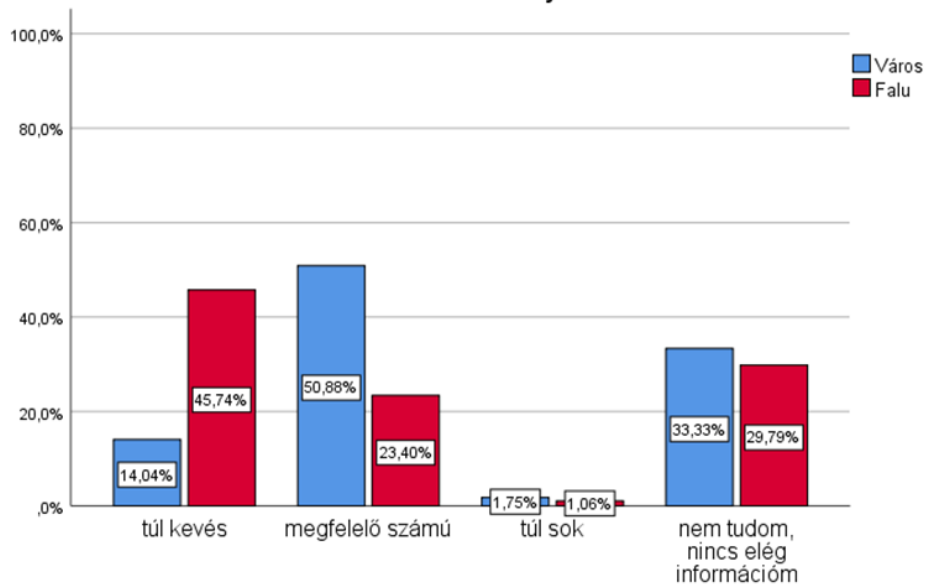
Nem szerint

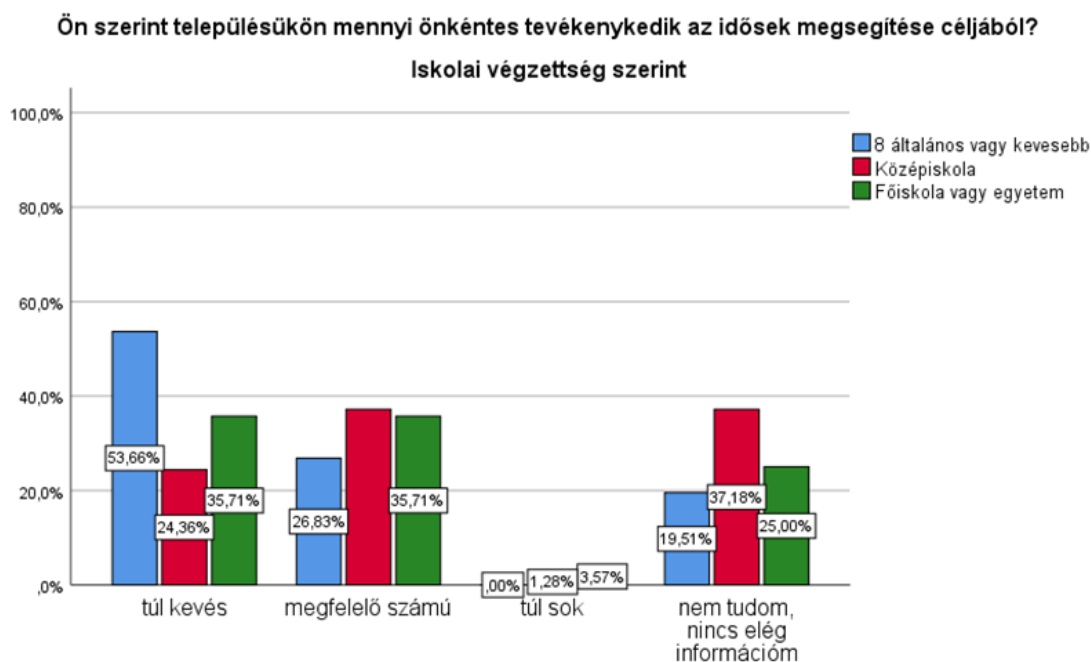
18. ábra: Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idősek megsegítése céljából? – nem szerint

Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idősek megsegítése céljából?

Lakóhely szerint

19. ábra: Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idősek megsegítése céljából? – lakóhely szerint

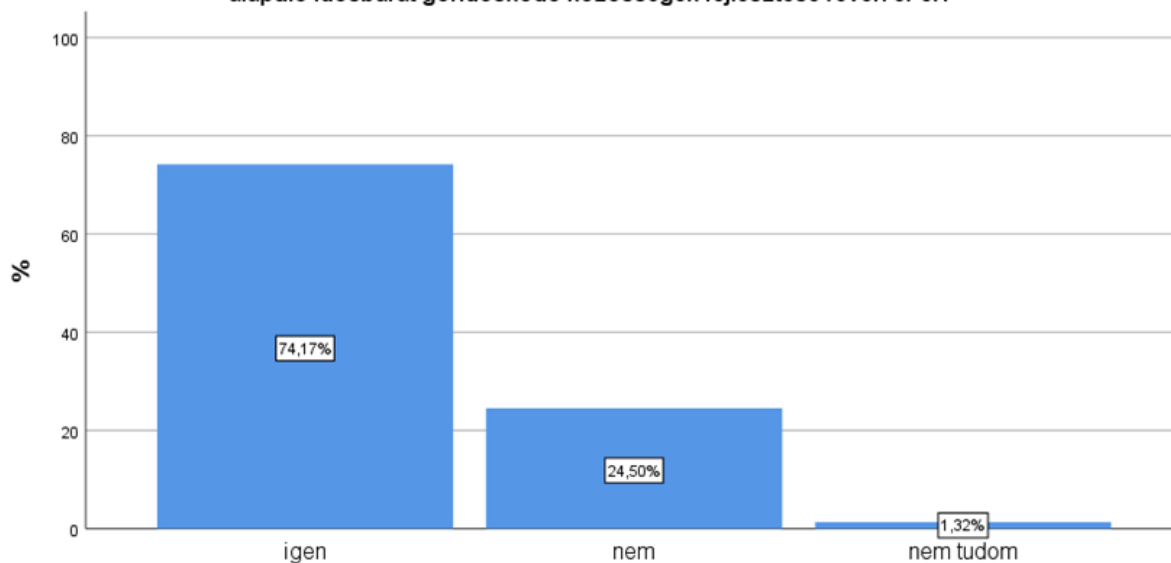

20. ábra: Ön szerint településükön mennyi önkéntes tevékenykedik az idősek megsegítése céljából? – iskolai végzettség szerint

CO-AGE INTERREG projekt ismertsége

A válaszadók 74,17%-a hallott a már korábban a CO-AGE projektről, amelynek célja, hogy elősegítse az osztrák-magyar határrégió közintézményeinek és civil szervezeteinek szorosabb együttműködését. Nem emlékszik a válaszadó idősek 1,32%-a.

Hallott Ön korábban a CO-AGE INTERREG projektről, amelynek célja, hogy elősegítse az osztrák-magyar határ régió közintézményeinek és civil szervezeteinek szorosabb együttműködését, amit önkéntességen alapuló idősbarát gondoskodó közösségek fejlesztése révén ér el?

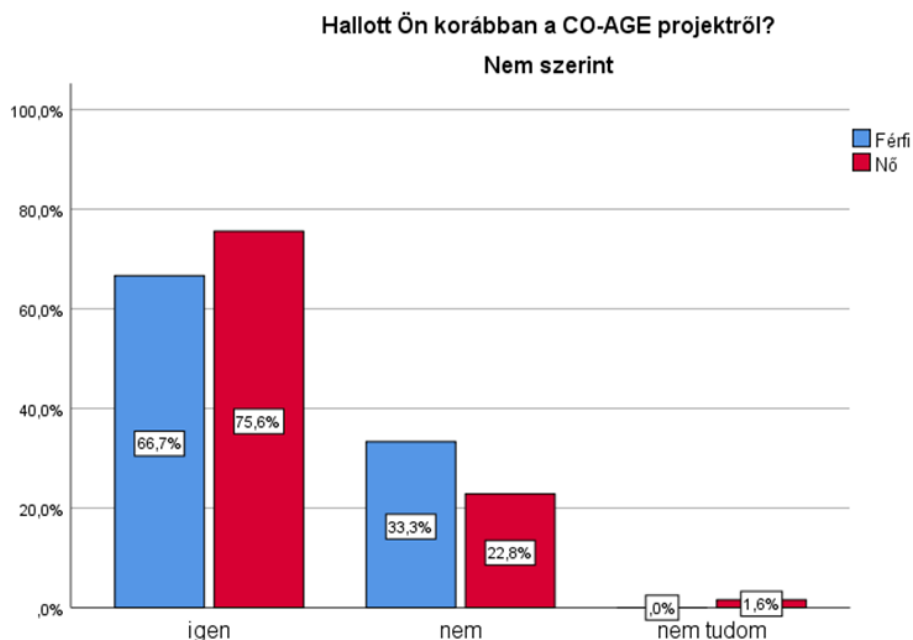
21. ábra: Hallott Ön korábban a CO-AGE INTERREG projektről, amelynek célja, hogy elősegítse az osztrák-magyar határ régió közintézményeinek és civil szervezeteinek szorosabb együttműködését, amit önkéntességen alapuló idősbarát gondoskodó közösségek fejlesztése révén ér el?

Hallott Ön korábban a CO-AGE INTERREG projektről?

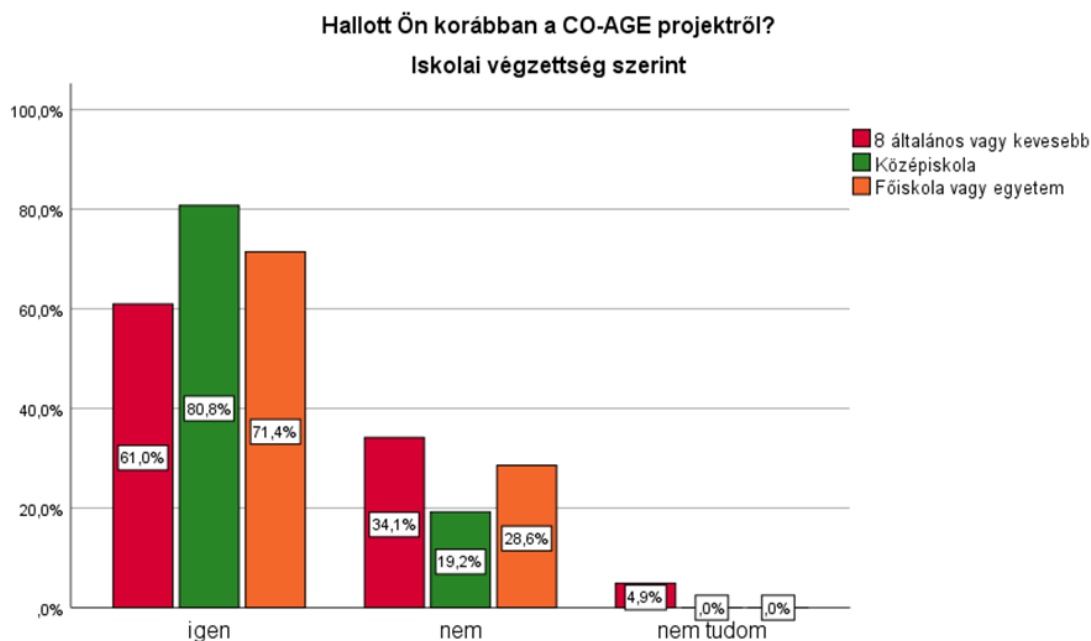
		Említések száma	Gyakoriság (%)	Érv. gyakoriság (%)
Érv.	igen	112	74,2	74,2
	nem	37	24,5	24,5
	nem tudom	2	1,3	1,3
	Összesen	151	100,0	100,0

22. ábra: Hallott Ön korábban a CO-AGE INTERREG projektről?

A következőkben vizsgáljuk a fentieket szocio-demográfiai bontásban.

23. ábra: Hallott Ön korábban a CO-AGE INTERREG projektről? - nem szerint

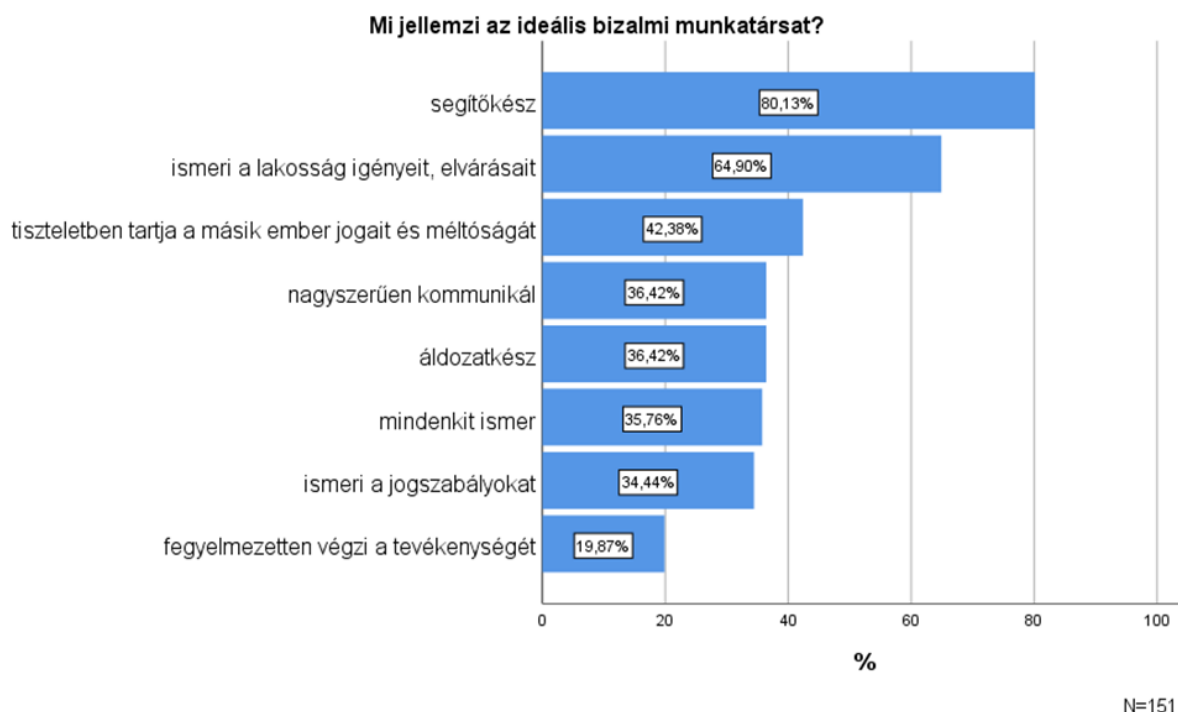
24. ábra: Hallott Ön korábban a CO-AGE INTERREG projektről? - iskolai végzettség szerint

Bizalmi munkatársak ismertsége és az ideális bizalmi munkatársat jellemzői

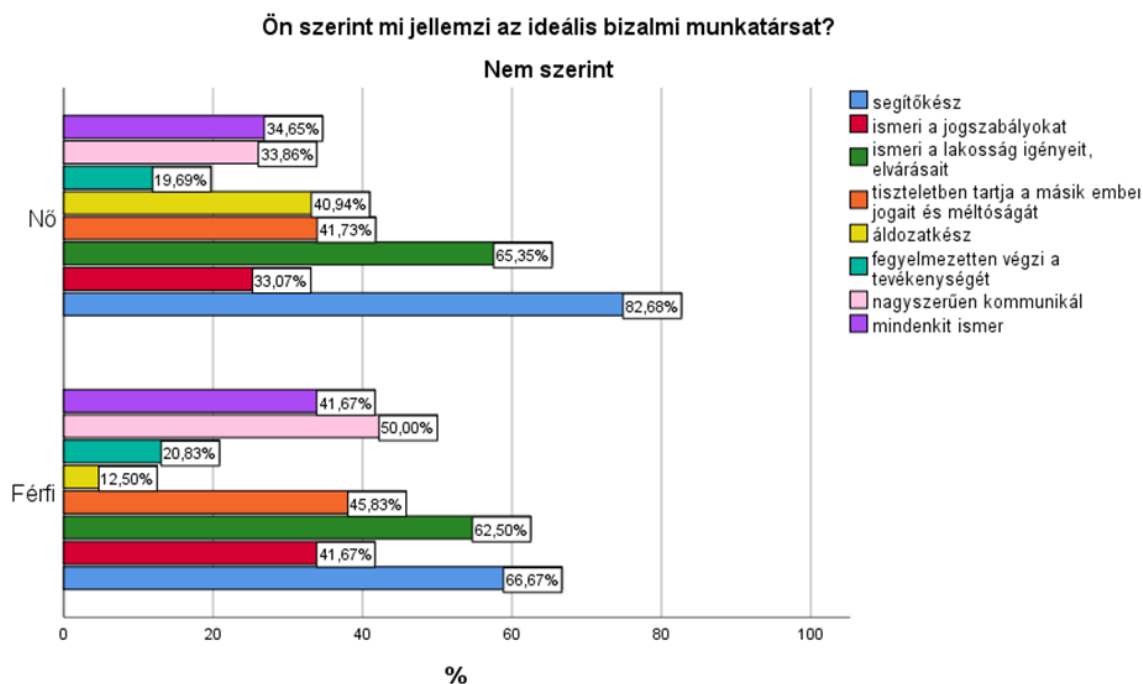
A kutatás során, spontán említések szerint vizsgáltuk a bizalmi munkatársak ismertségét. Bizalmi munkatársak, akik HÍD-szereppel rendelkeznek, információs és kommunikációs pontként szolgálnak a felkínált szolgáltatásokkal kapcsolatban, a képzett bizalmi munkatársak

egyfajta „követi” a CO-AGE projektnek. A leggyakrabban említett segítők abc sorrendben.: Bokor Terézia, Dobos Tiborné, Dr. Sütő Teréz, Imréné Szendi Laura, Mészárosné Lökkös Ildikó.

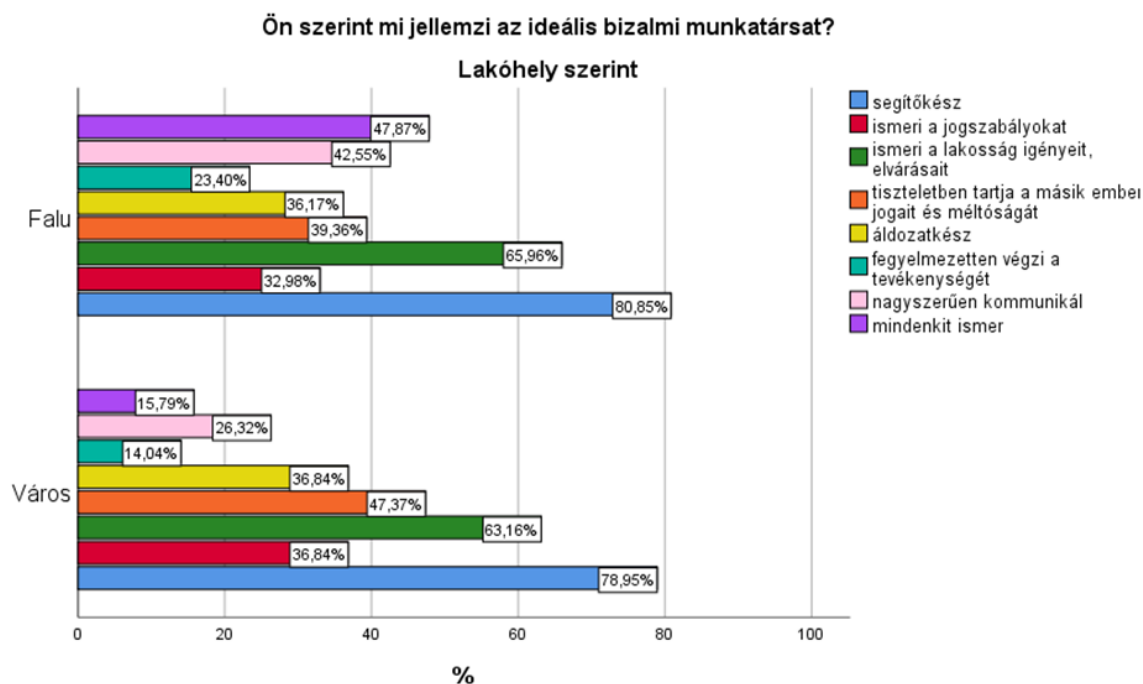
Az ideális bizalmi munkatárs jellemzésekor a válaszadók a kérdőívben megadott szempontok közül ötöt választottak, amelyeket leginkább érvényesnek tartottak a munkatárs szempontjából. A leggyakrabban említett szempontok: segítőkész (80,13%), ismeri a lakosság igényeit (64,90%), tiszteltben tartja a másik ember jogait és méltóságát (42,38%), nagyszerűen kommunikál (36,42%), áldozatkész (36,42%), mindenkit ismer (35,76%), ismeri a jogszabályokat (34,44%), fegyelmezten végzi a tevékenységét (19,87%).

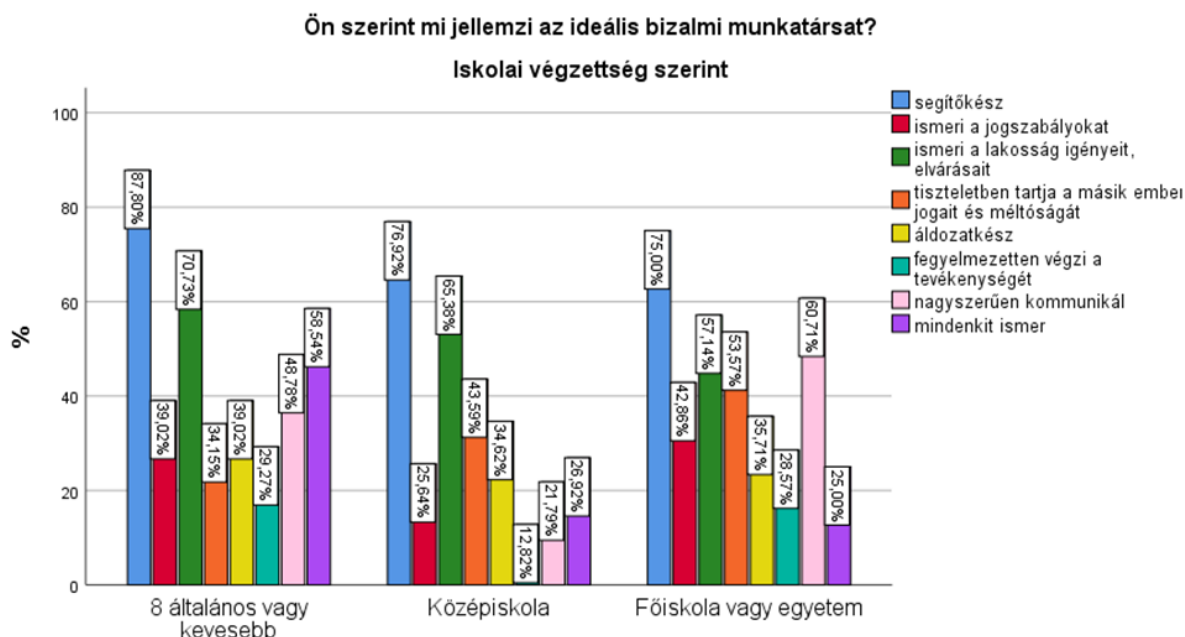
25. ábra: Mi jellemzi az ideális bizalmi munkatársat?

26. ábra: Mi jellemzi az ideális bizalmi munkatársat? - nem szerint

27. ábra: Mi jellemzi az ideális bizalmi munkatársat? - lakóhely szerint

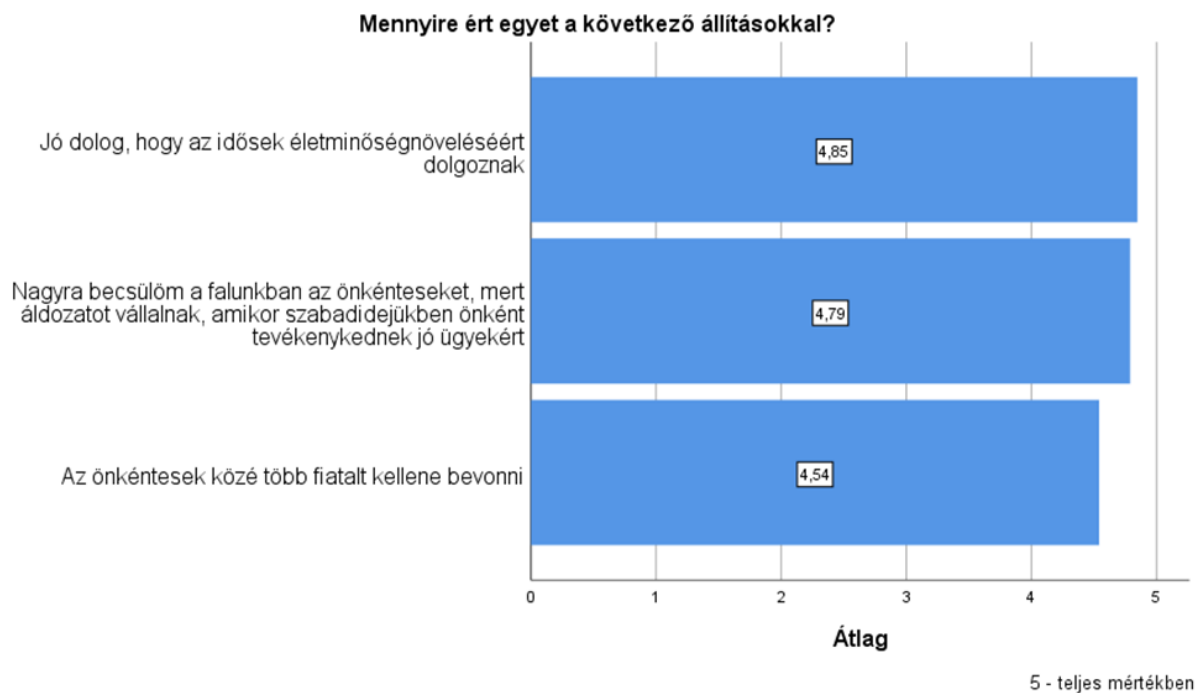
28. ábra: Mi jellemzi az ideális bizalmi munkatársat? – iskolai végzettség szerint

Önkéntesekkel szembeni attitűdök

Az önkéntesekkel szembeni attitűdöt három állításra vonatkozó egyetértési skálával (ahol 5 jelentése teljes mértékben egyetért) mértük, melyek a következők voltak:

- Nagyra becsülöm a falunkban az önkénteseket, mert áldozatot vállalnak, amikor szabadidejükből önként tevékenykednek jó ügyekért
- Jó dolog, hogy az idősök életminőség-növeléséért dolgoznak
- Az önkéntesek közé több fiatalot kellene bevonni

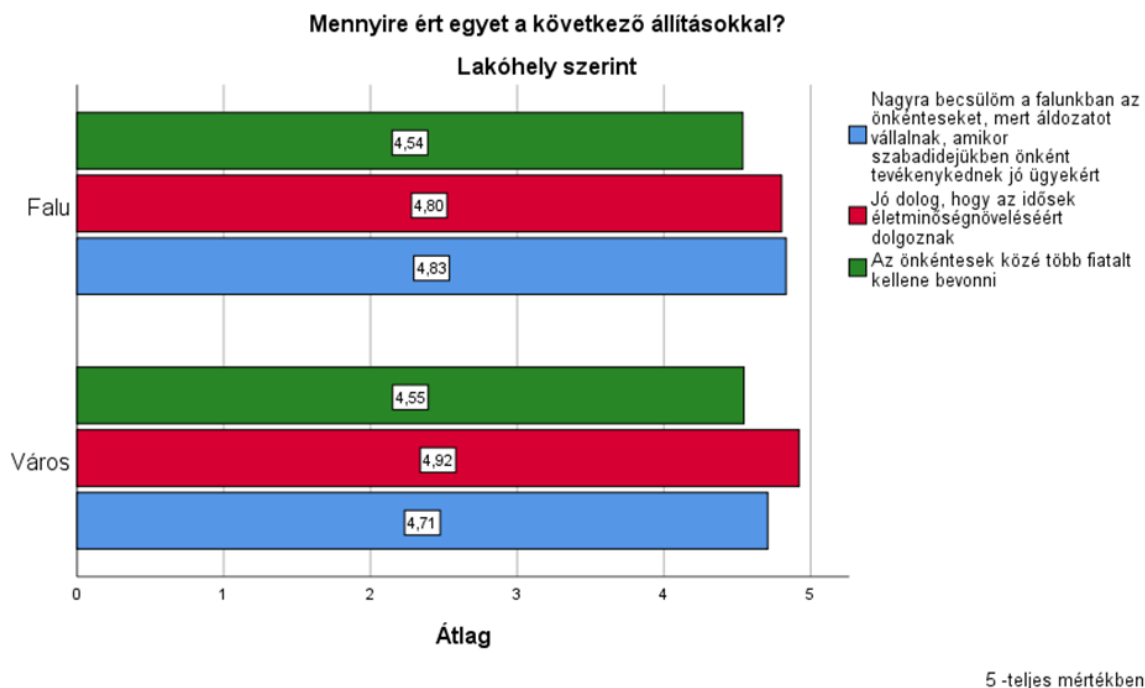
A legnagyobb egyetértés az állítással szemben mutatkozott, amely szerint jó dolog, hogy önkéntesek az idősök életminőség növekedéséért dolgoznak (4,85). Legkevésbé pedig azzal értettek egyet, hogy az önkéntesek közé több fiatalot kellene bevonni, de az egyetértési átlag ez esetben is magas, 4,54 volt.

29. ábra: Kérem adja meg mennyire ért egyet a következő állításokkal!

	N	Minimum	Maximum	Átlag	Szórás
Jó dolog, hogy az idősek életminőségénélőveléséért dolgoznak	137	3	5	4,85	,400
Nagyra becsülöm a falunkban az önkénteseket, mert áldozatot vállálnak, amikor szabadidejűkben önként tevékenykednek jó ügyekért	132	1	5	4,79	,553
Az önkéntesek közé több fiatalot kellene bevonni	122	1	5	4,54	,854

3. táblázat: Kérem adja meg mennyire ért egyet a következő állításokkal!

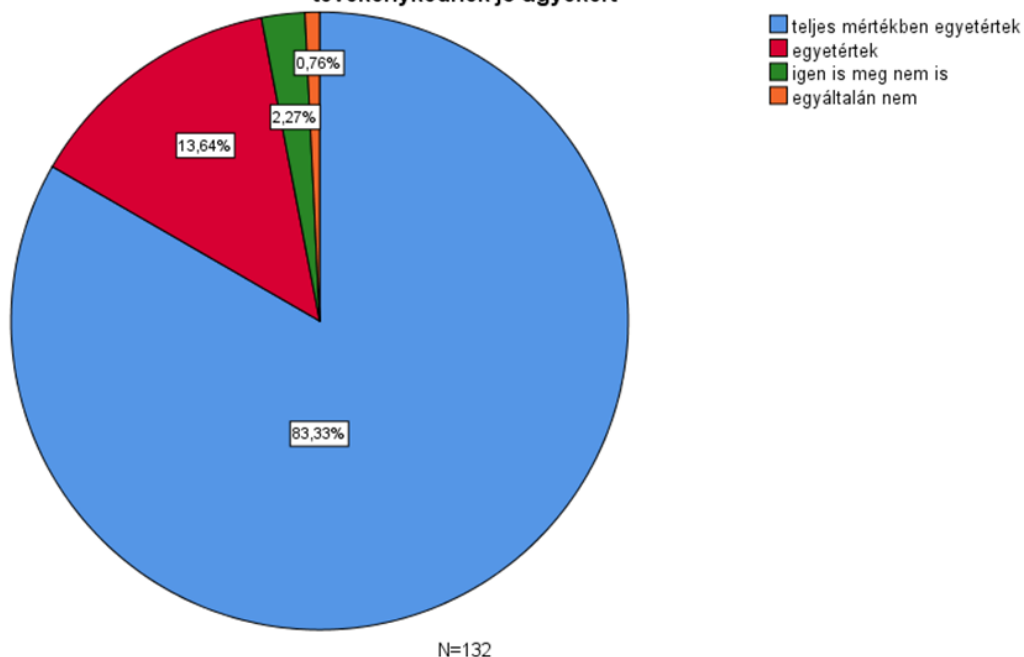

30. ábra: Kérem adja meg mennyire ért egyet a következő állításokkal!

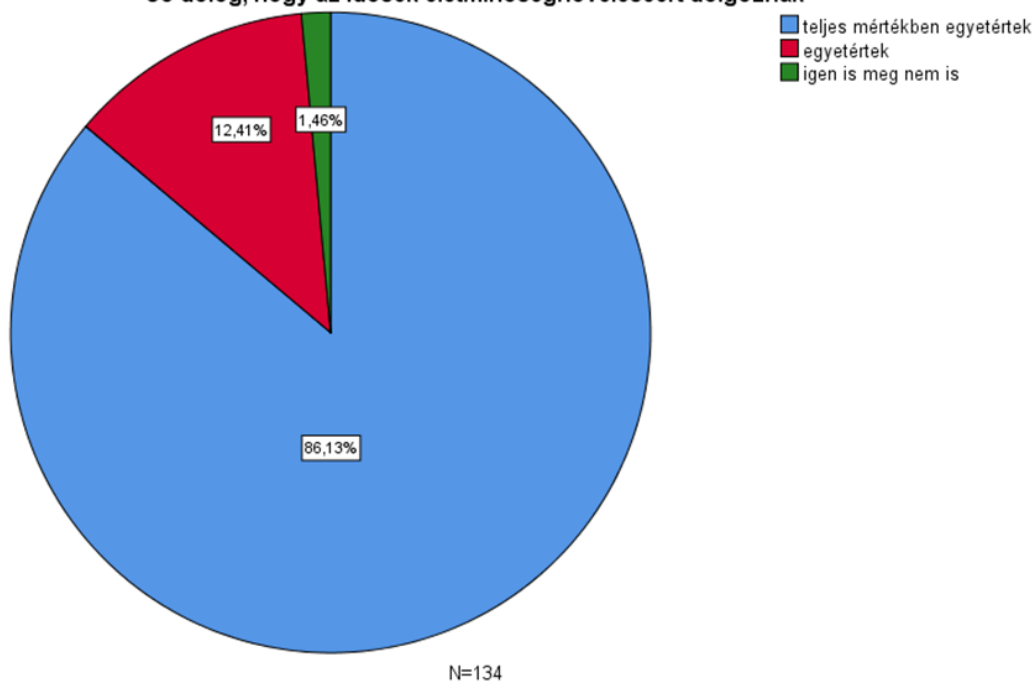
31. ábra: Kérem adja meg mennyire ért egyet a következő állításokkal! - nem szerint

Nagyra becsülöm a falunkban az önkénteseket, mert áldozatot vállalnak, amikor szabadidejükben önként tevékenykednek jó ügyekért

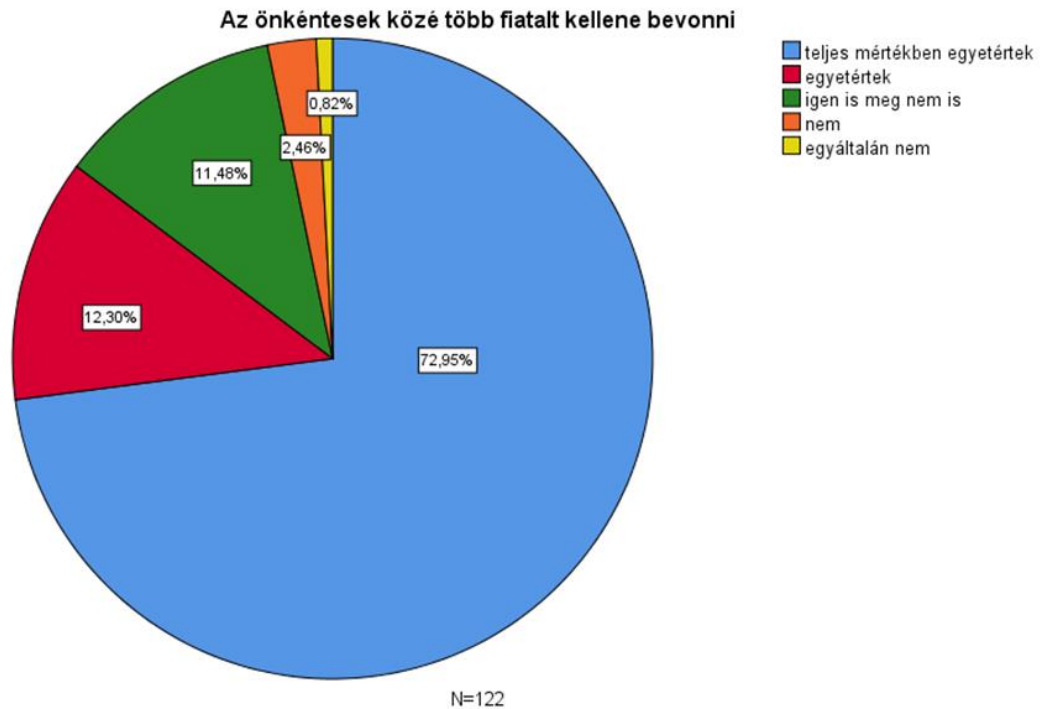

32. ábra: Nagyra becsülöm a falunkban az önkénteseket, mert áldozatot vállalnak, amikor szabadidejükben önként tevékenykednek jó ügyekért

Jó dolog, hogy az idősök életminőségénöveléséért dolgoznak

33. ábra: Jó dolog, hogy az idősök életminőségénöveléséért dolgoznak

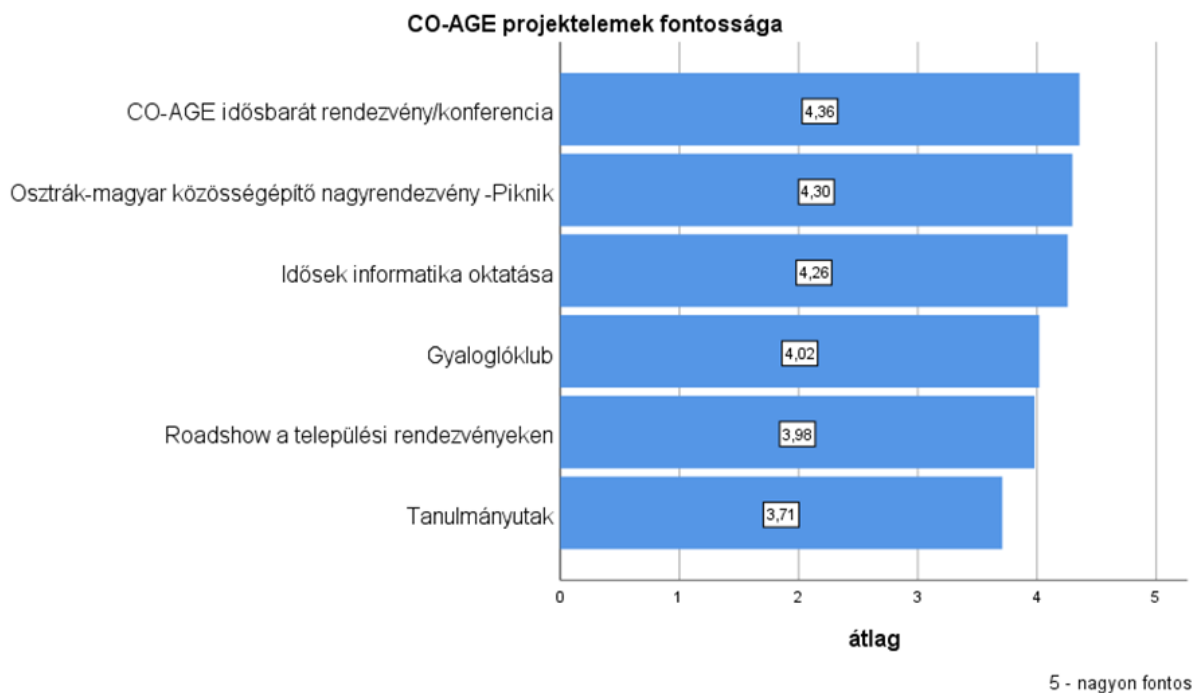
34. ábra: Az önkéntesek közé több fiatalot kellene bevonni

CO-AGE projektelemek fontossága

A válaszadók egytől ötig terjedő fontossági skálán értékelték a következő projektelemeket (ahol 5 jelentése nagyon fontos):

- CO-AGE idősbárát rendezvény/konferencia
- Osztrák-magyar közösségépítő nagyrendezvény -Piknik
- Idősek informatika oktatása
- Roadshow a települési rendezvényeken
- Tanulmányutak
- Gyaloglóklub

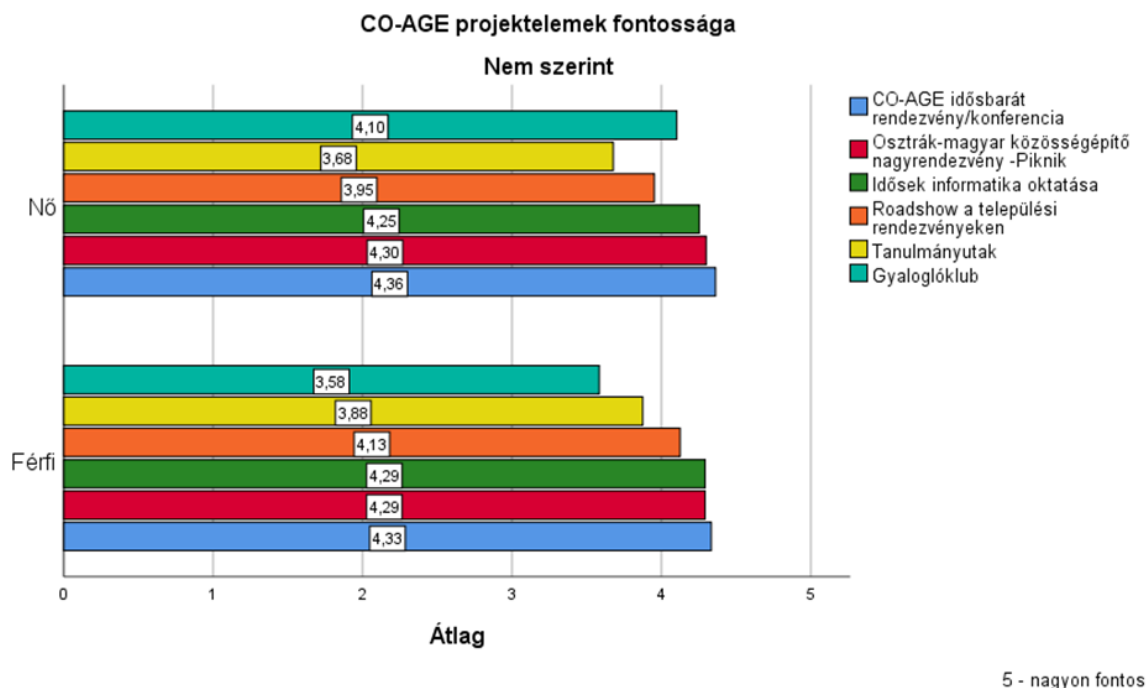
A rendezvények fontossági átlagai 3,71-4,36 érték között mozogtak. Legfontosabb rendezvénynek az idősbárát konferenciát tartották, amit a piknik, az informatika oktatás, a roadshow és végül a tanulmányút követett.

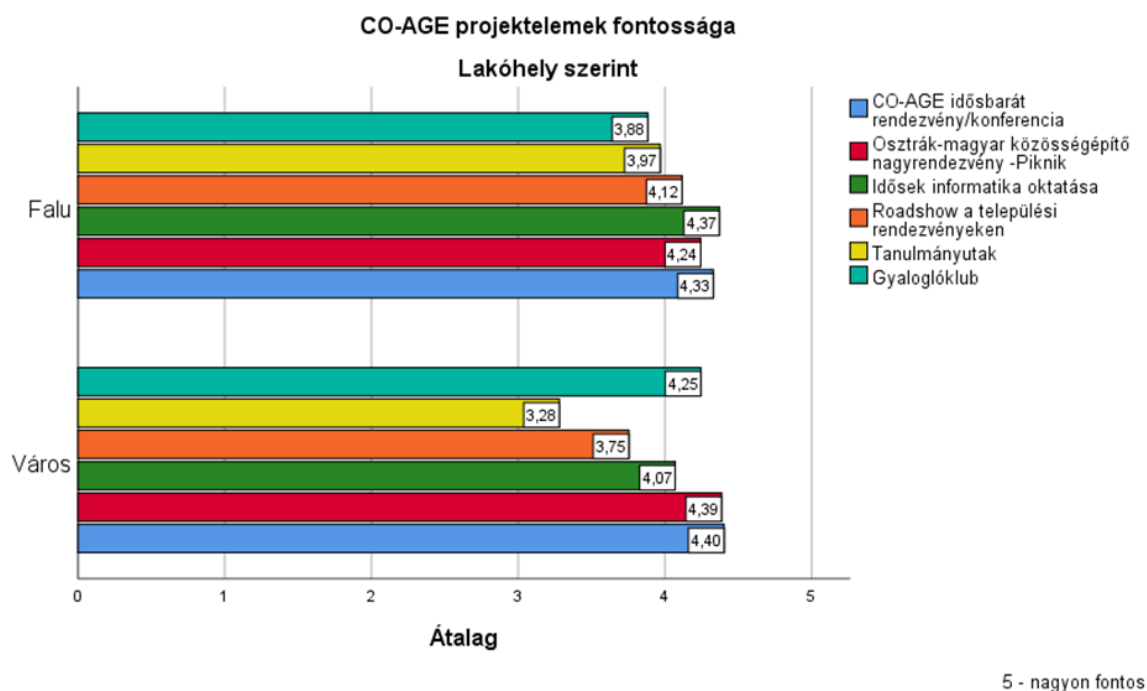
35. ábra: Co-AGE projektelemek fontossága

	N	Minimum	Maximum	Átlag	Szórás
CO-AGE idősbarát rendezvény/konferencia	151	1	5	4,36	,897
Osztrák-magyar közösségépítő nagyrendezvény -Piknik	151	1	5	4,30	,951
Idősek informatika oktatása	151	1	5	4,26	,996
Gyaloglóklub	151	1	5	4,02	1,128
Roadshow a települési rendezvényeken	151	1	5	3,98	1,086
Tanulmányutak	151	1	5	3,71	1,147

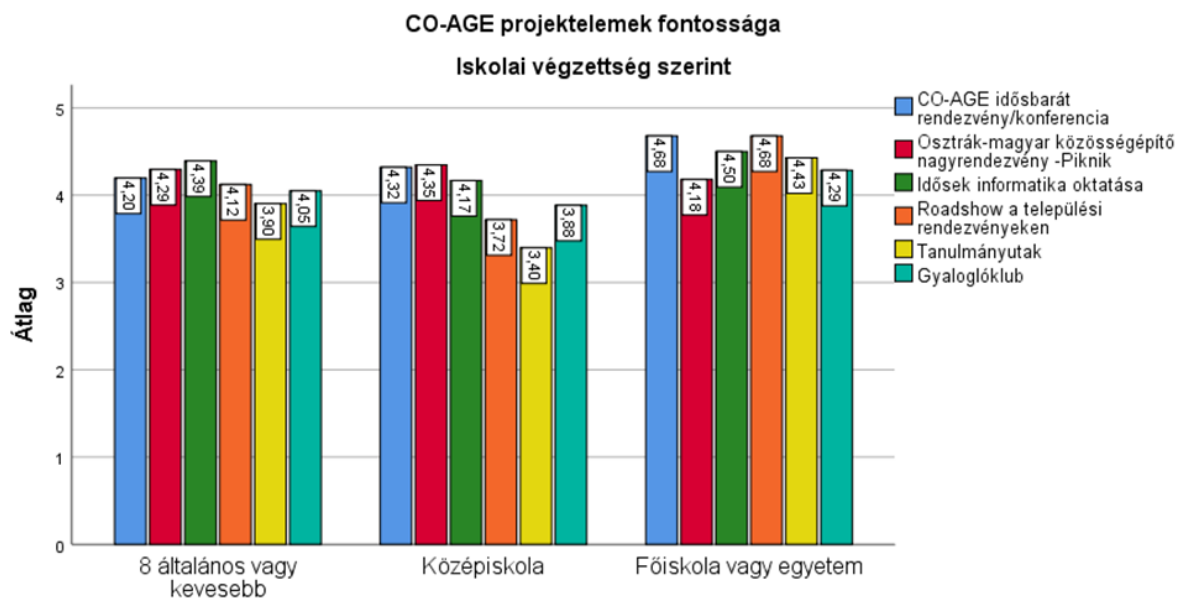
4. táblázat: Co-AGE projektelemek fontossága

36. ábra: Co-AGE projektelemek fontossága - nem szerint

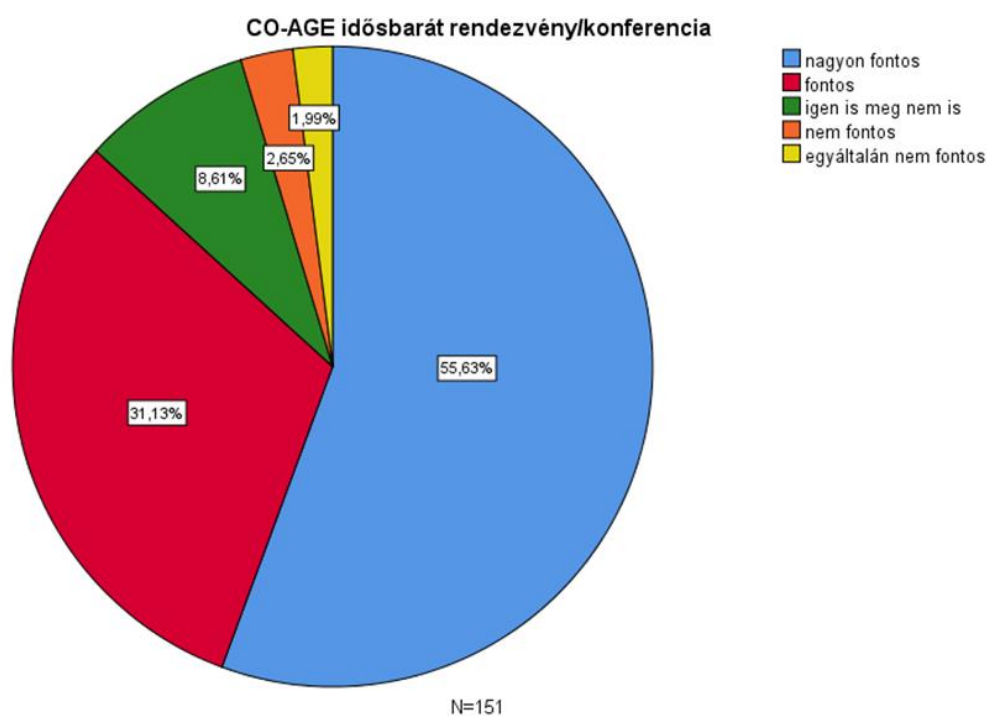

37. ábra: Co-AGE projektelemek fontossága - lakóhely szerint

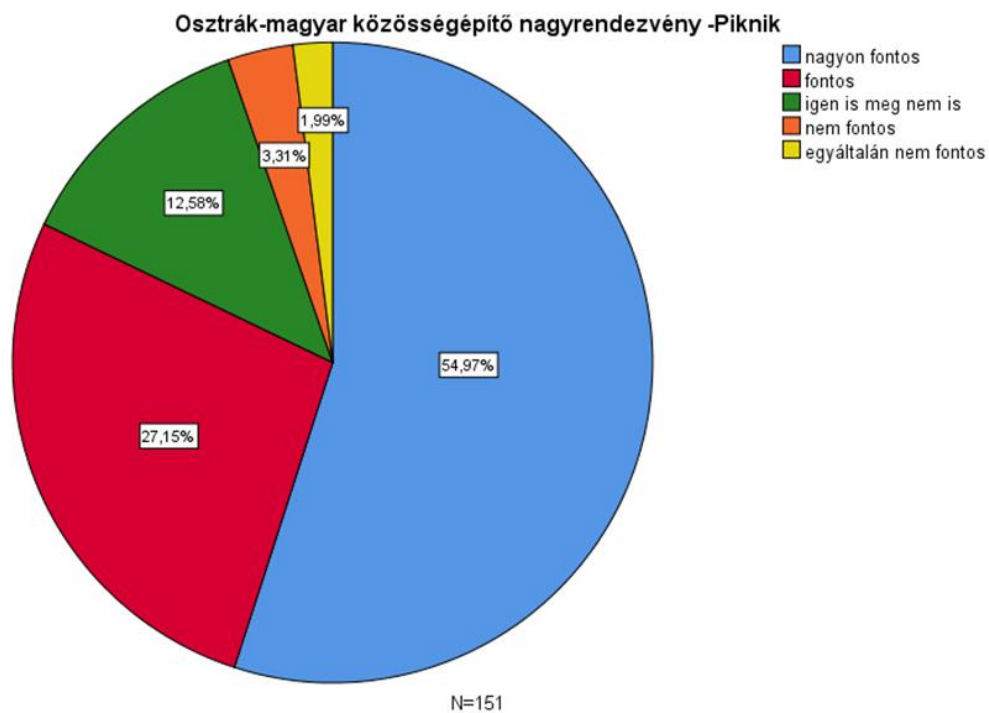

5 - nagyon fontos

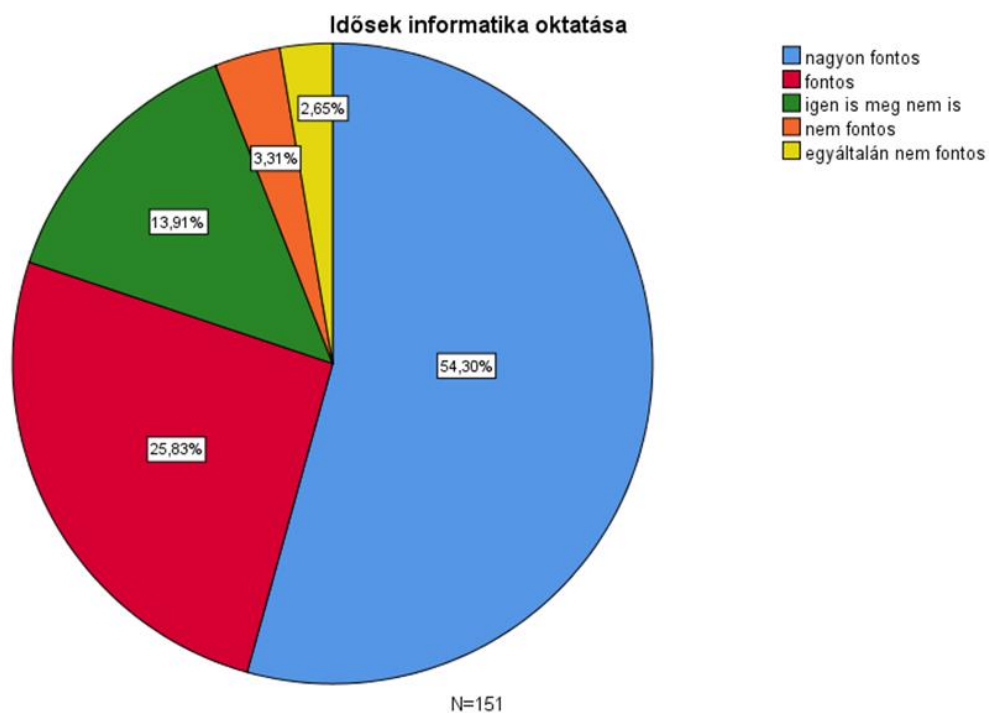
38. ábra: Co-AGE projektelemek fontossága - iskolai végzettség szerint

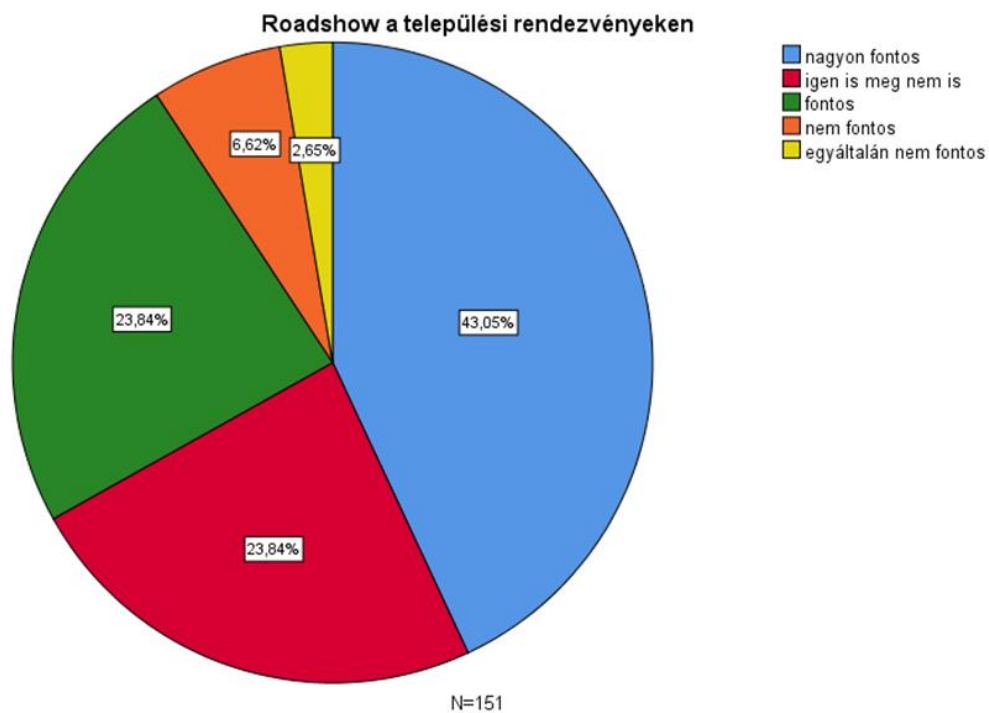
39. ábra: CO-AGE idősbarát rendezvény/konferencia

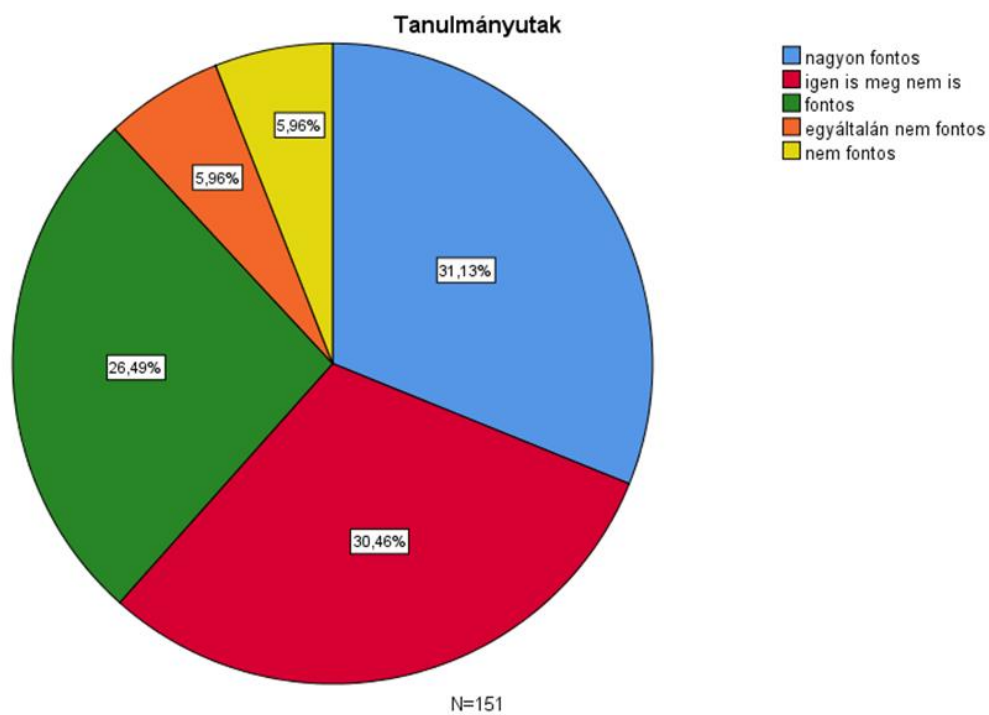
40. ábra: Osztrák-magyar közösségépítő nagyrendezvény -Piknik

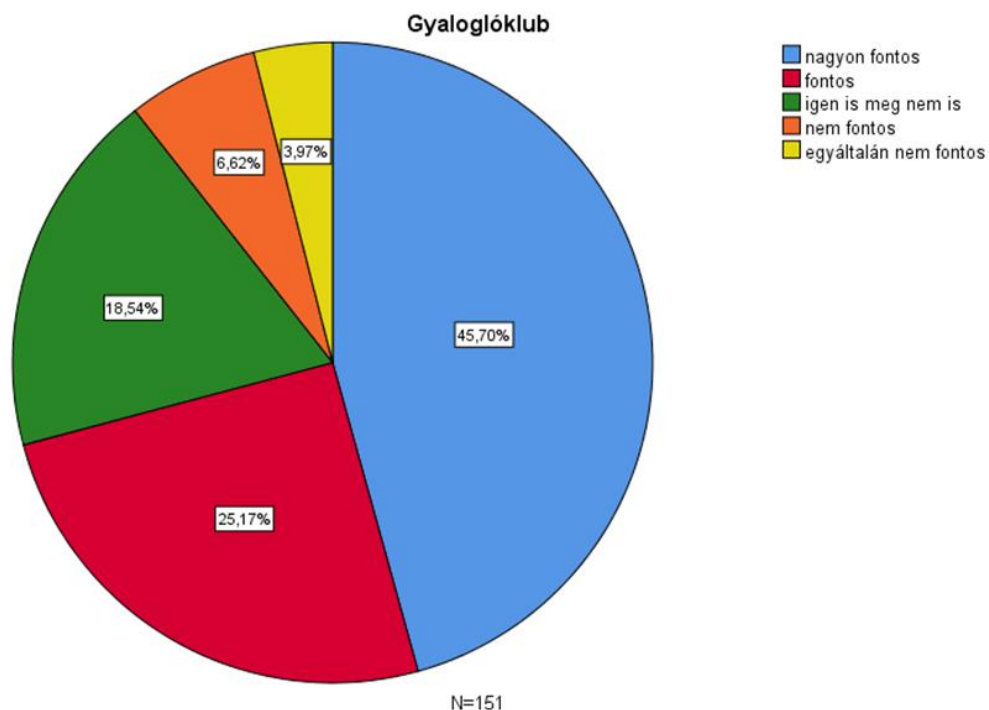
41. ábra: Idősek informatika oktatása

42. ábra: roadshow a települési rendezvényeken

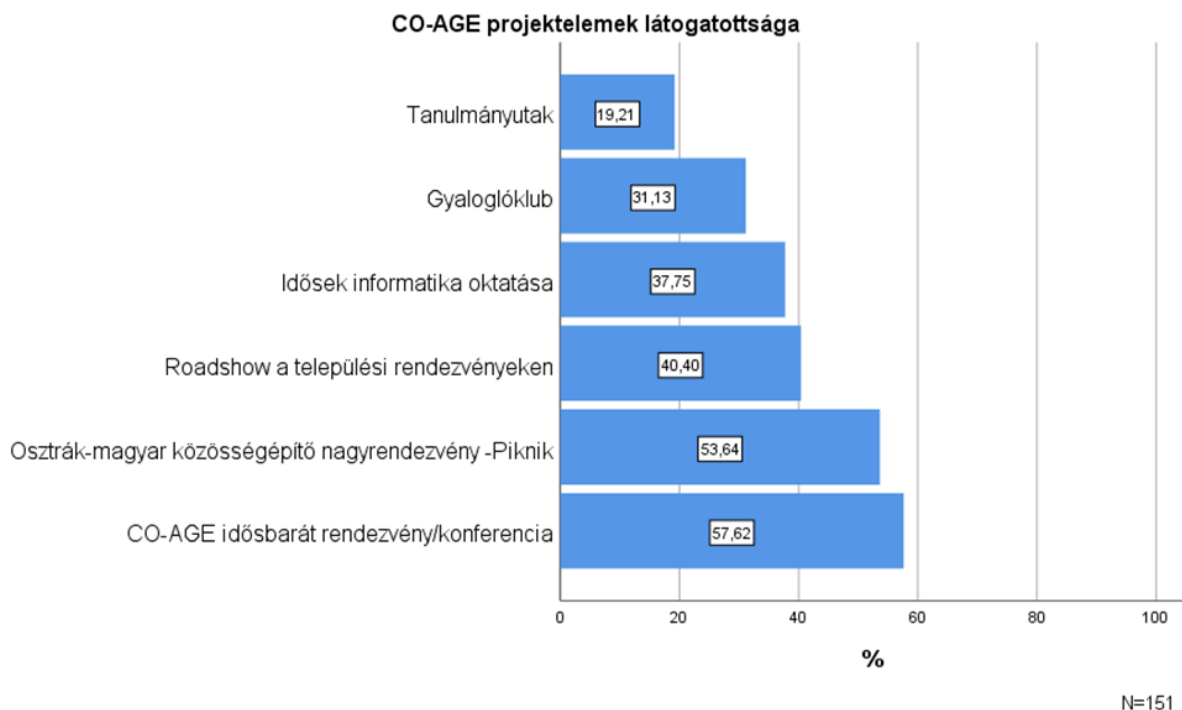
43. ábra: Tanulmányutak

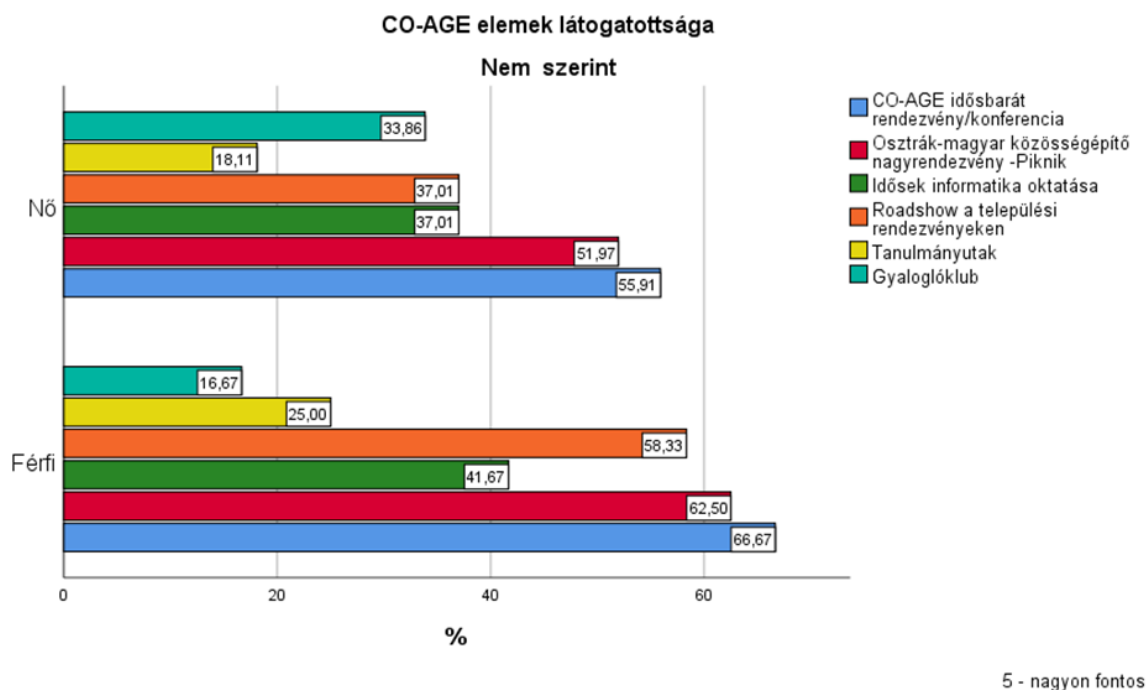
44. ábra: Gyaloglóklub

CO-AGE projektelemek látogatottsága

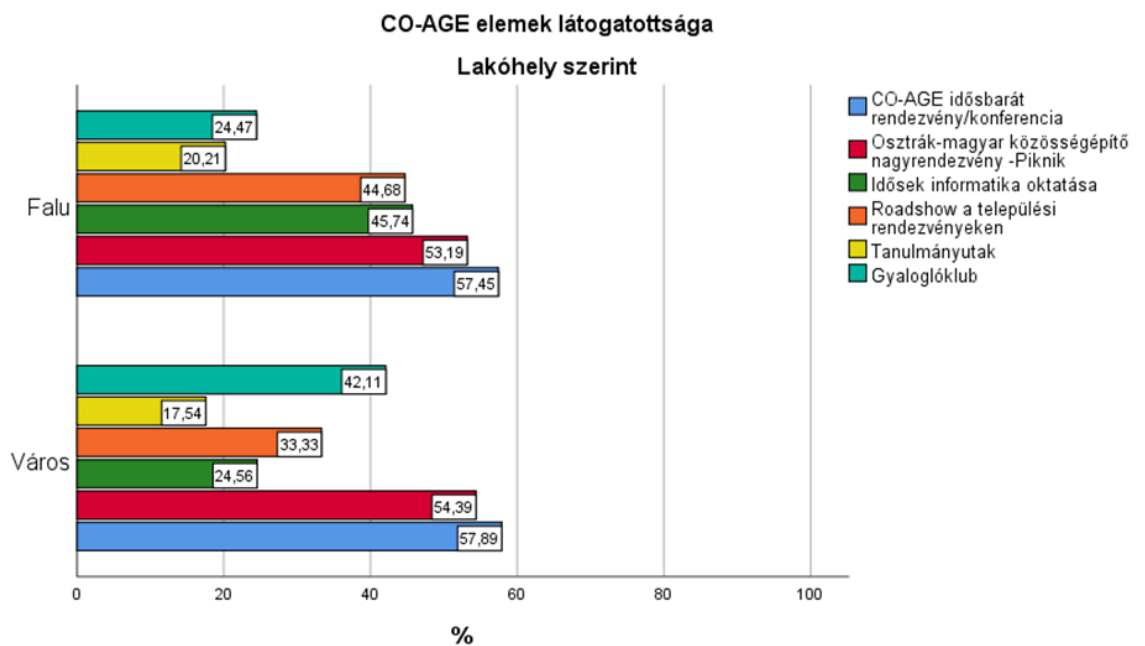
A leglátogatottabb projekt rendezvény az idősbárát konferencia volt: a válaszadók több, mint fele (53,64%) rész vett ilyen eseményen. Ezt követte látogatottságban a piknik (53,64%), majd a roadshow (40,4).

45. ábra: Co-AGE projektelemek látogatottsága

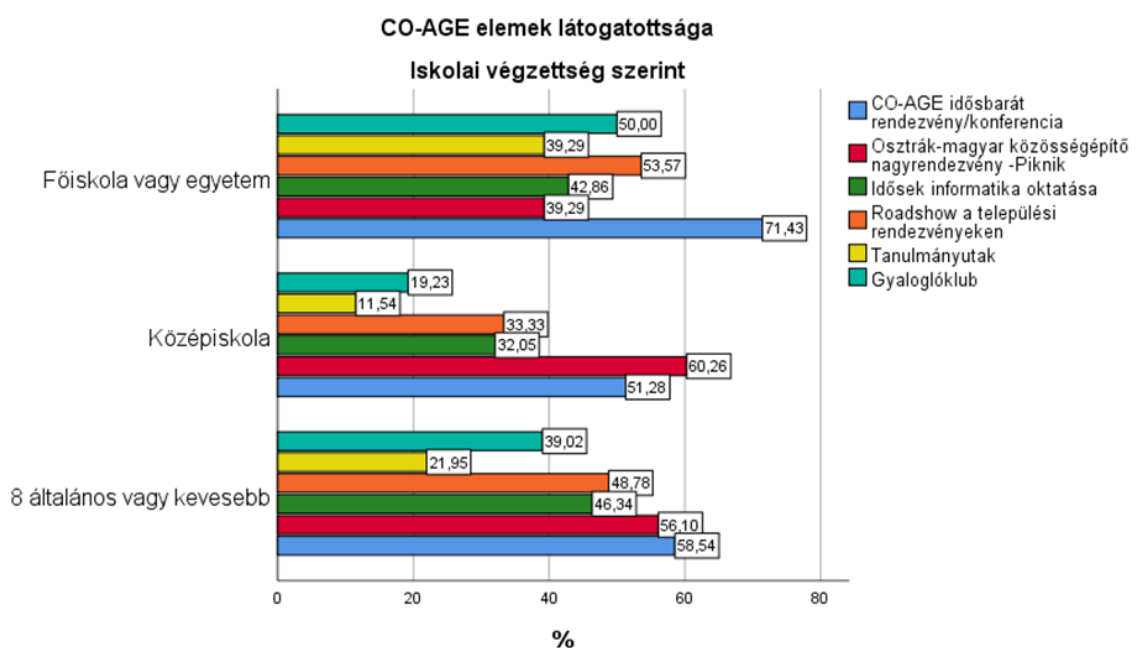

46. ábra: Co-AGE elemek látogatottsága – nem szerint

5 - nagyon fontos

47. ábra: Co-AGE elemek látogatottsága - lakóhely szerint

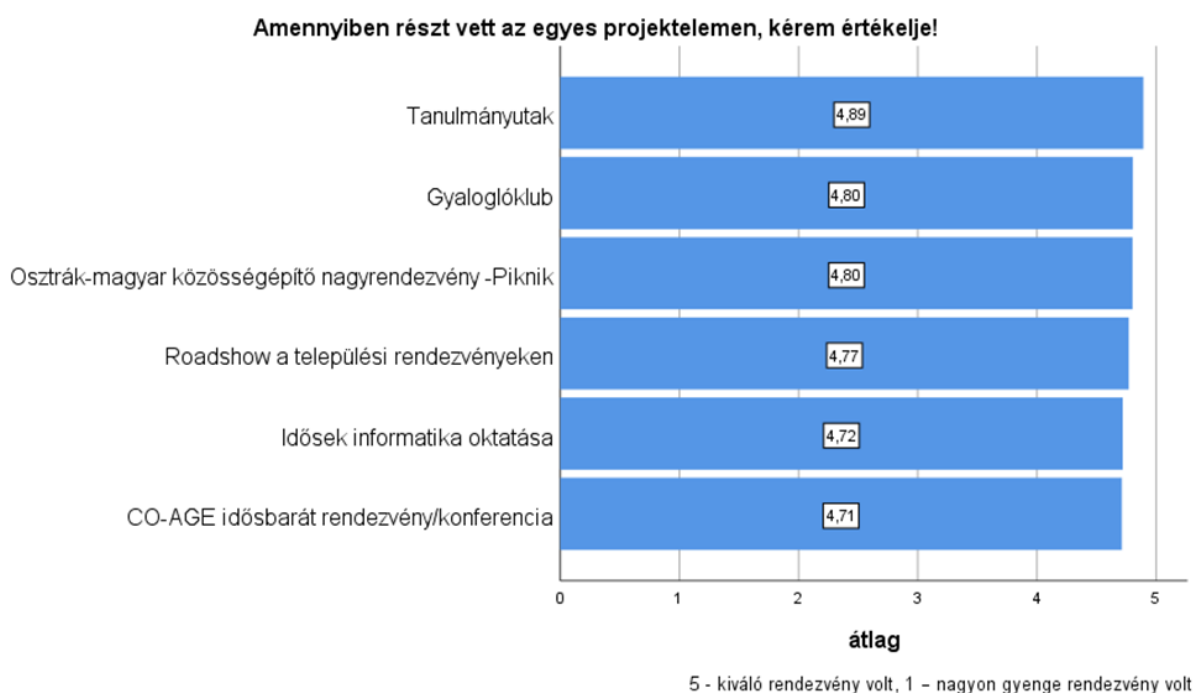

5 - nagyon fontos

48. ábra: Co-AGE elemek látogatottsága - iskolai végzettség szerint,

CO-AGE projektelemek résztvevői értékelése

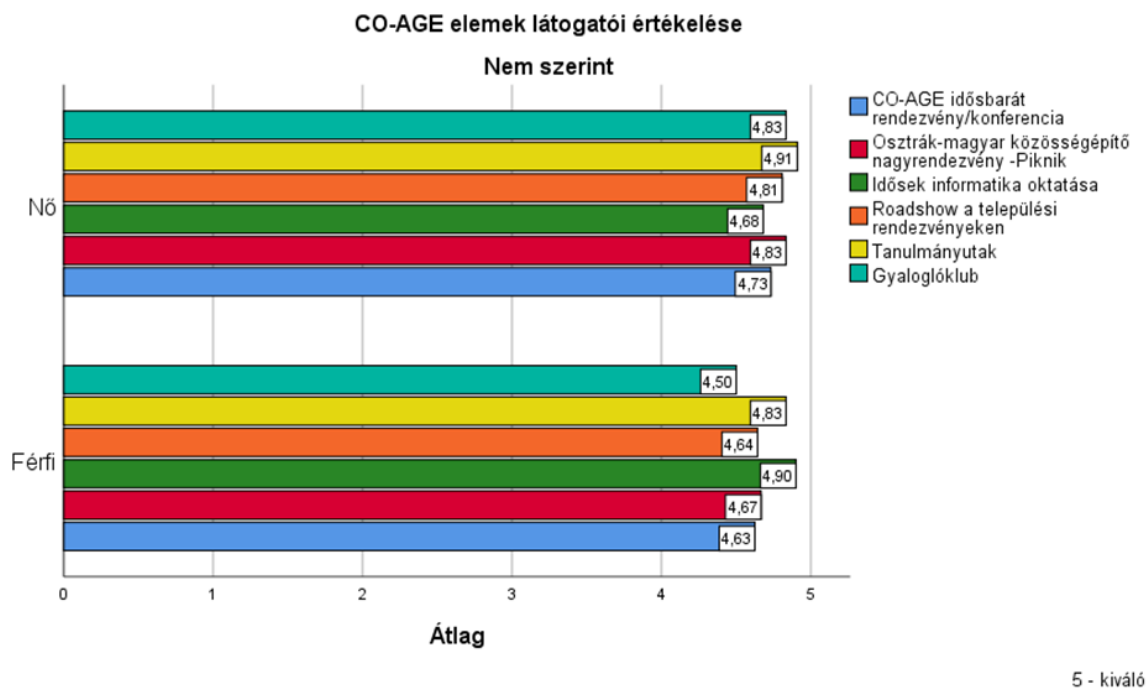
A CO-AGE rendezvények résztvevői értékelése nagyfokú elégedettséget mutat. Az értékelések egytől ötig terjedő skálán történtek, ahol az ötös érték jelentése kiváló volt. Valamennyi projekt elem értékelése jeles átlagot mutat, 4,89-4,71 közötti. A szórások 0,3-0,6 között helyezkednek el.

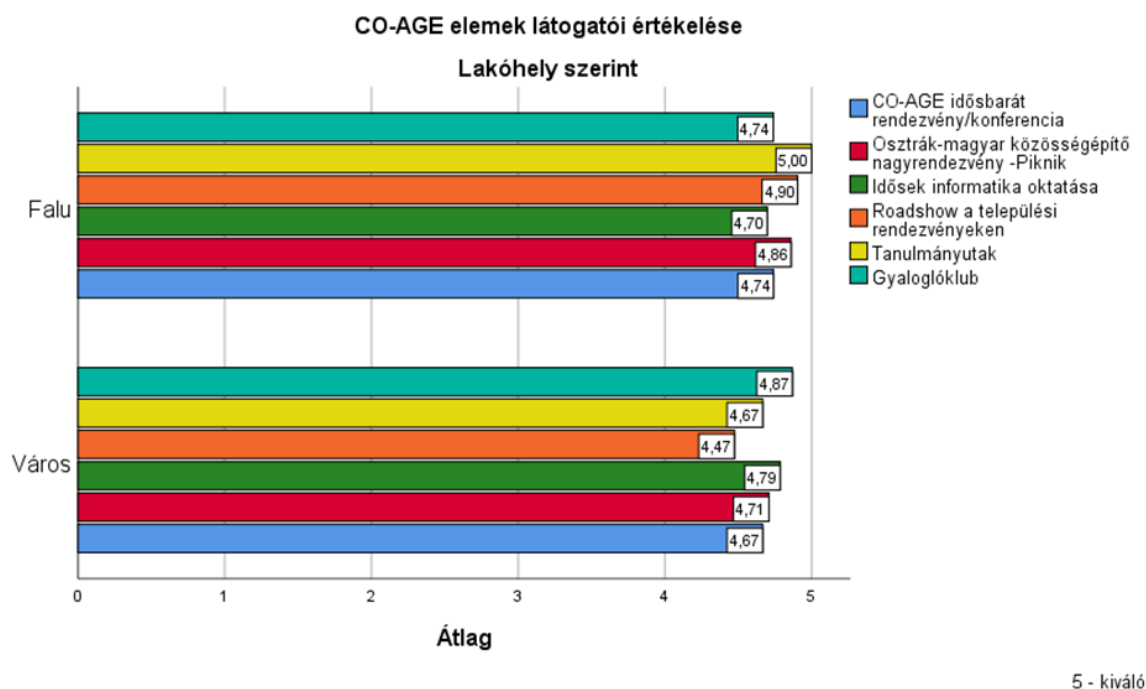
49. ábra: Amennyiben részt vett az egyes projektelemen, kérem értékelje!

	N	Minimum	Maximum	Átlag	Szórás
Tanulmányutak	28	4	5	4,89	,315
Gyaloglóklub	46	3	5	4,80	,453
Osztrák-magyar közösségépítő nagyrendezvény -Piknik	81	3	5	4,80	,431
Roadshow a települési rendezvényeken	61	2	5	4,77	,560
Idősek informatika oktatása	57	3	5	4,72	,491
CO-AGE idősbarát rendezvény/konferencia	87	2	5	4,71	,589

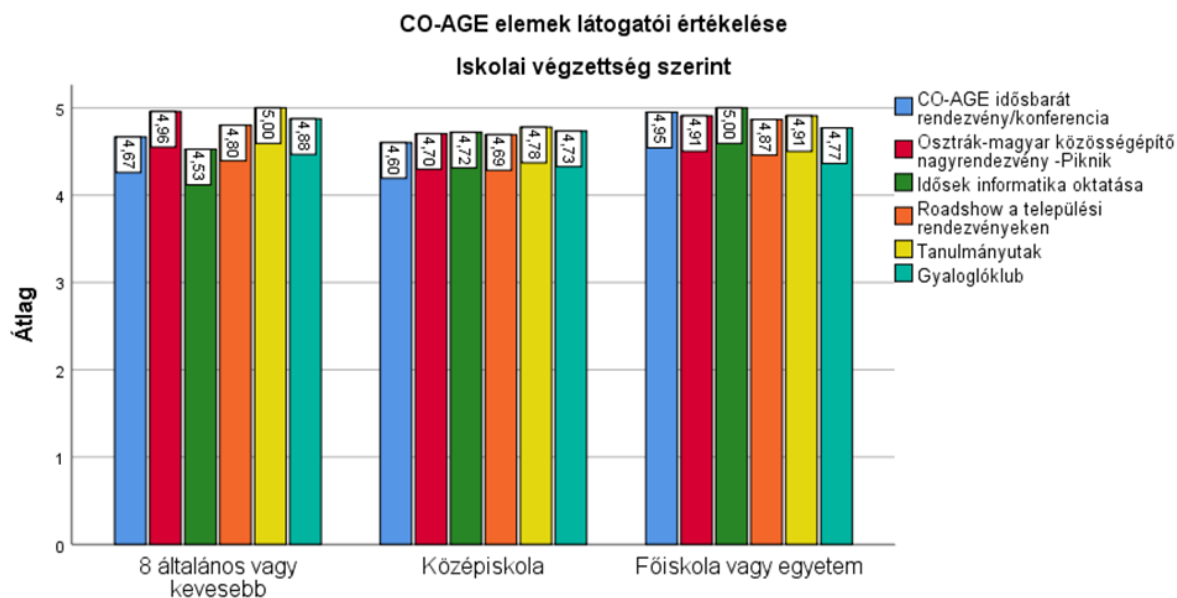
5. táblázat: Amennyiben részt vett az egyes projektelemen, kérem értékelje!

50. ábra: Co-AGE elemek látogatói értékelései - nem szerint

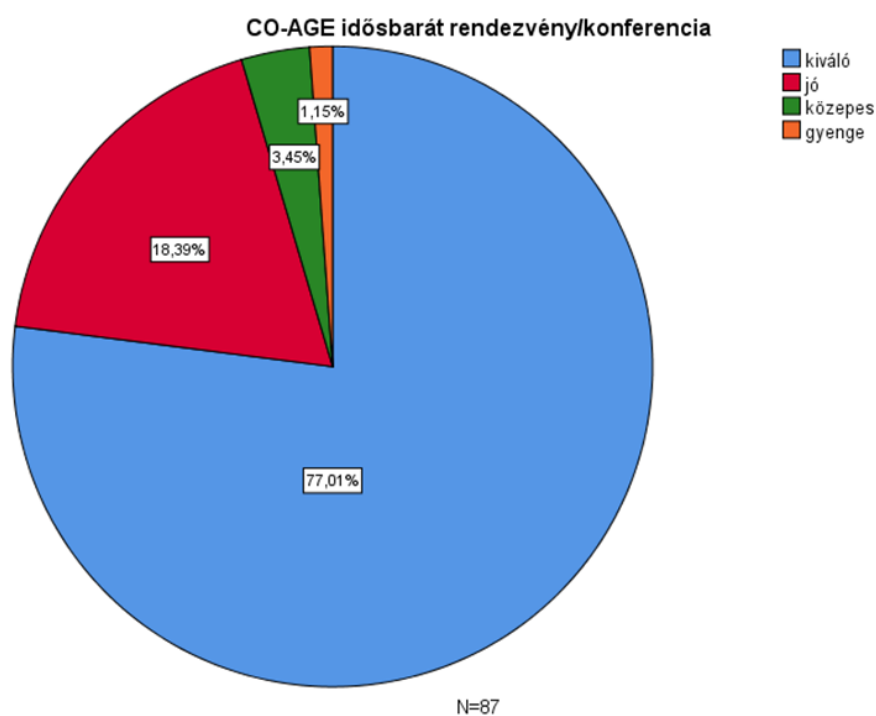

51. ábra: Co-AGE elemek látogatói értékelései – lakóhely szerint

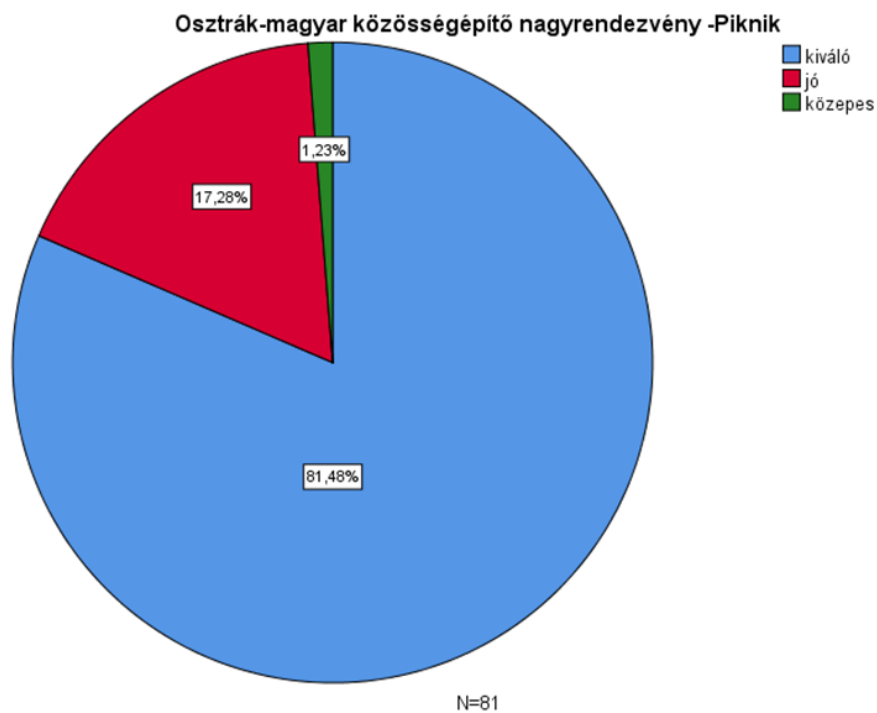

5 - kiváló

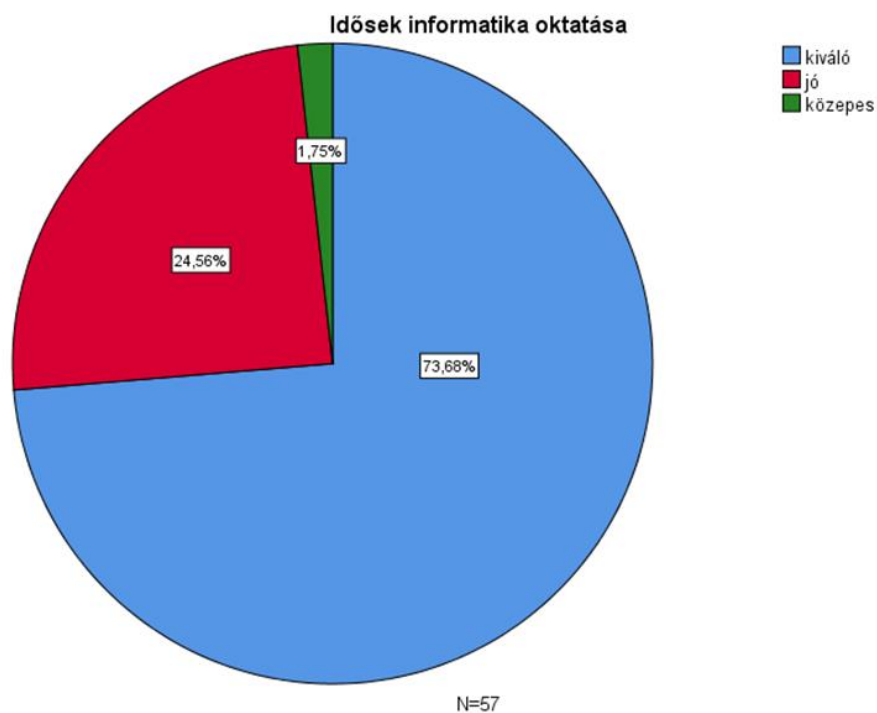
52. ábra: Co-AGE elemek látogatói értékelései - iskolai végzettség szerint

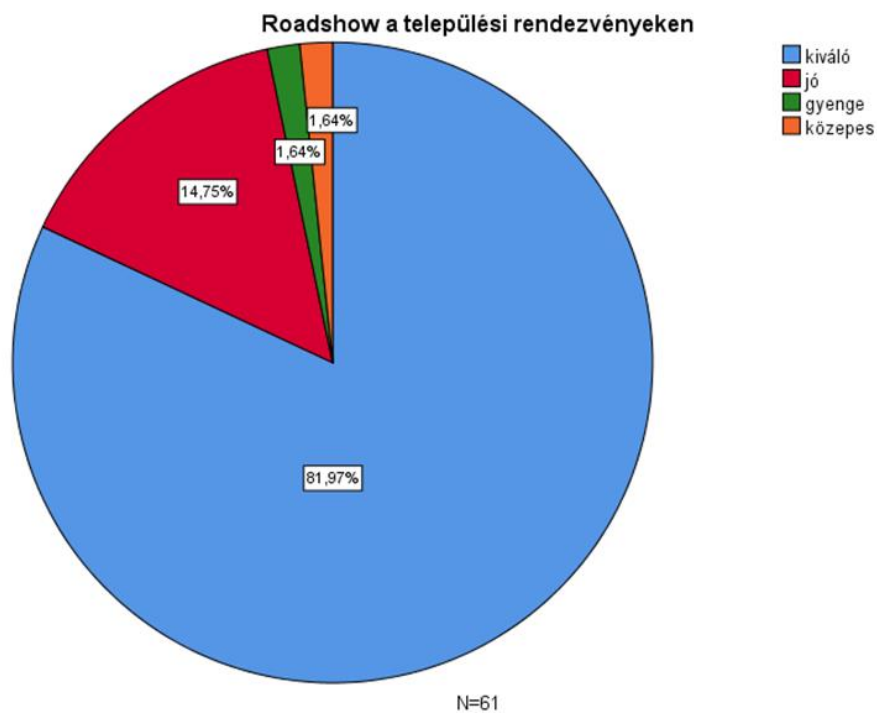
53. ábra: Co-AGE idősbarát rendezvény/ konferencia

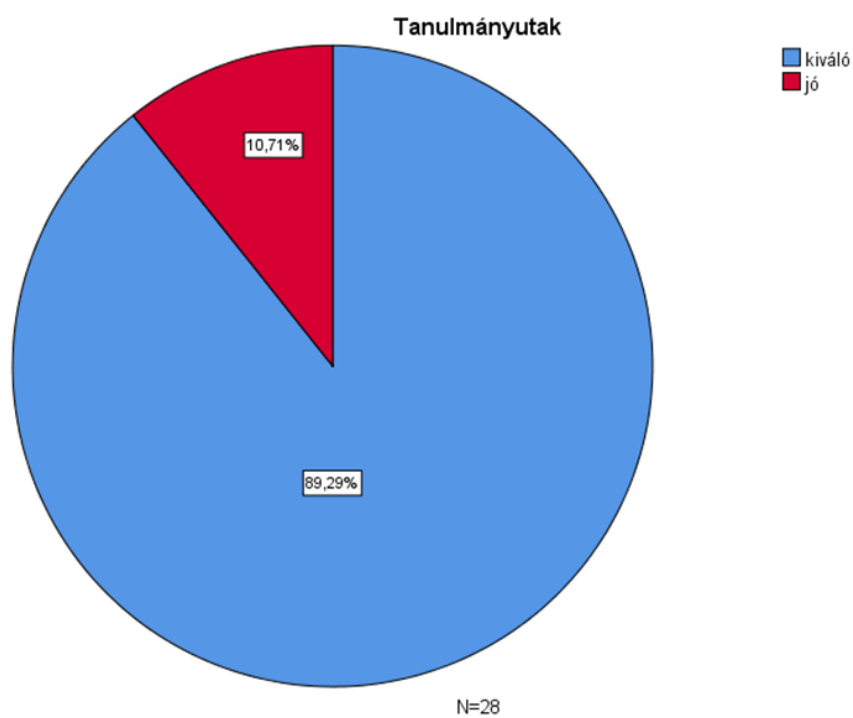
54. ábra: Osztrák-magyar közösségépítő nagyrendezvény -Piknik

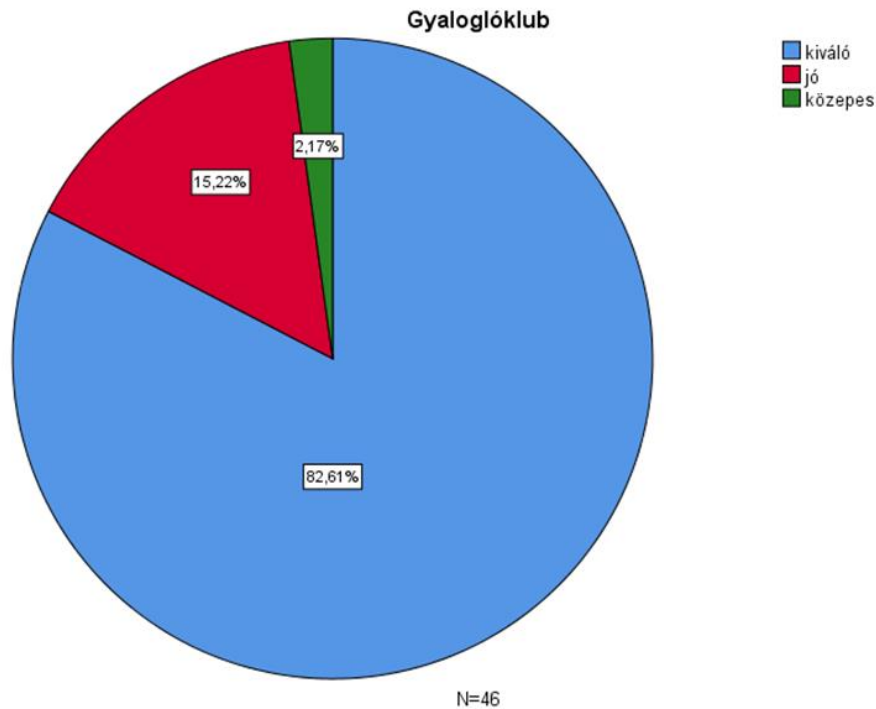
55. ábra: Idősek informatika oktatása

56. ábra: Roadshow a települési rendezvényeken

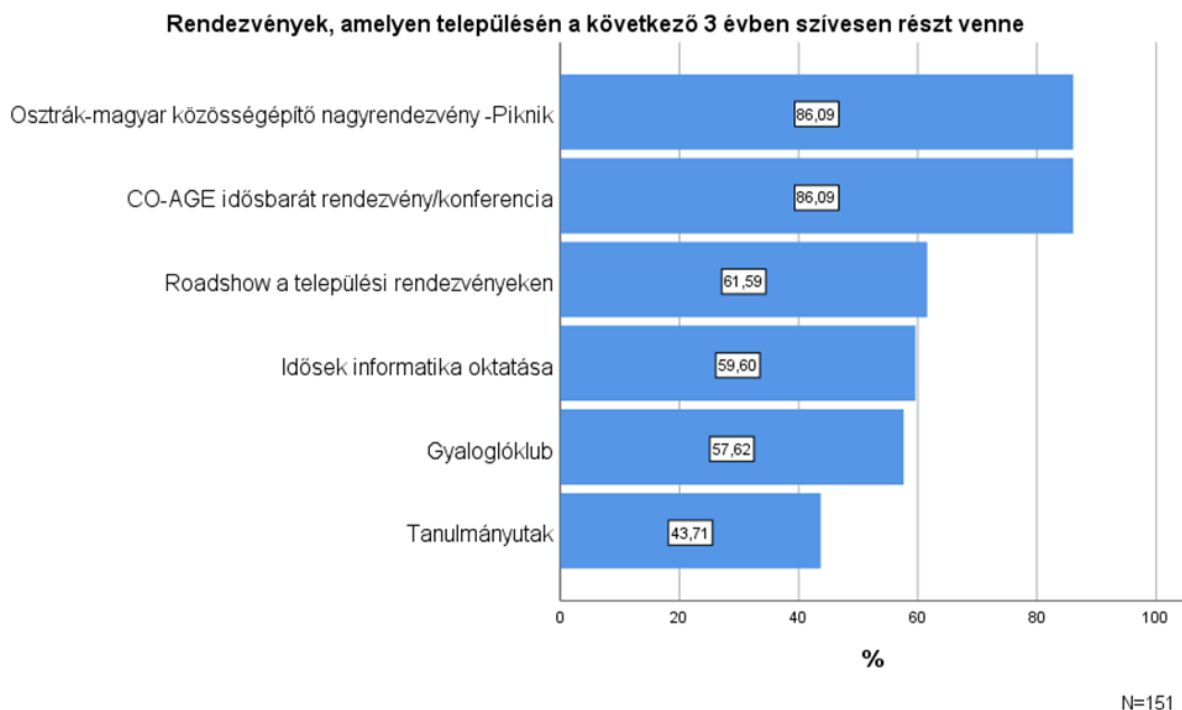
57. ábra: Tanulmányutak

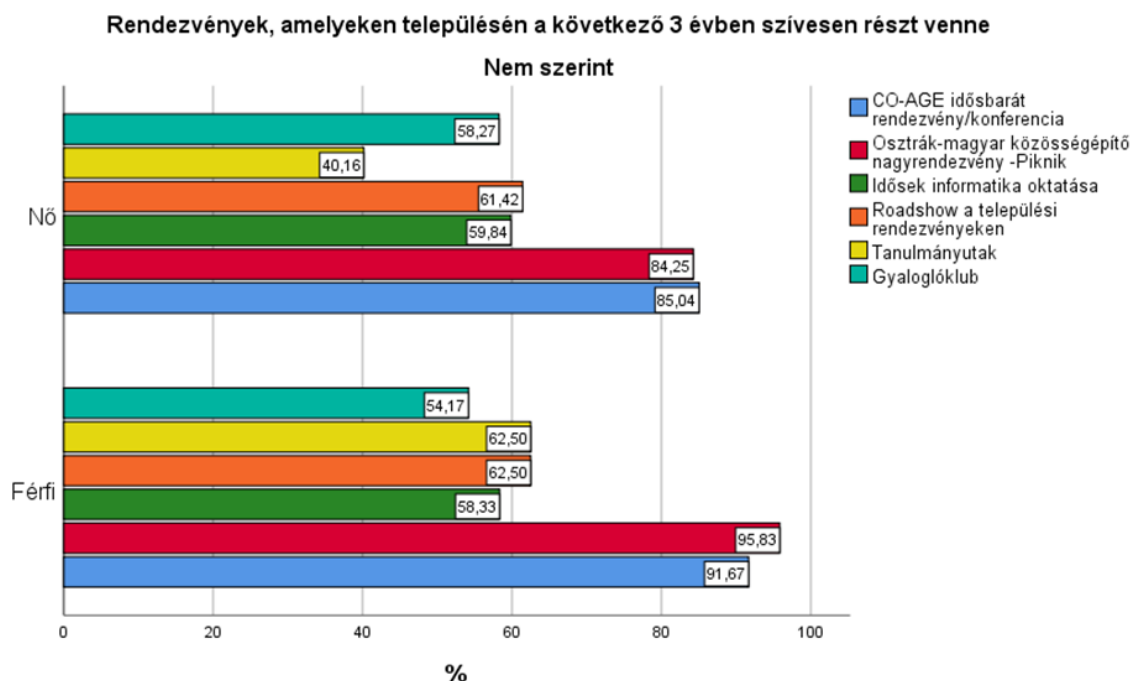
58. ábra: Gyaloglóklub

CO-AGE projektelemek, amelyeken a következő 3 évben szívesen részt venne

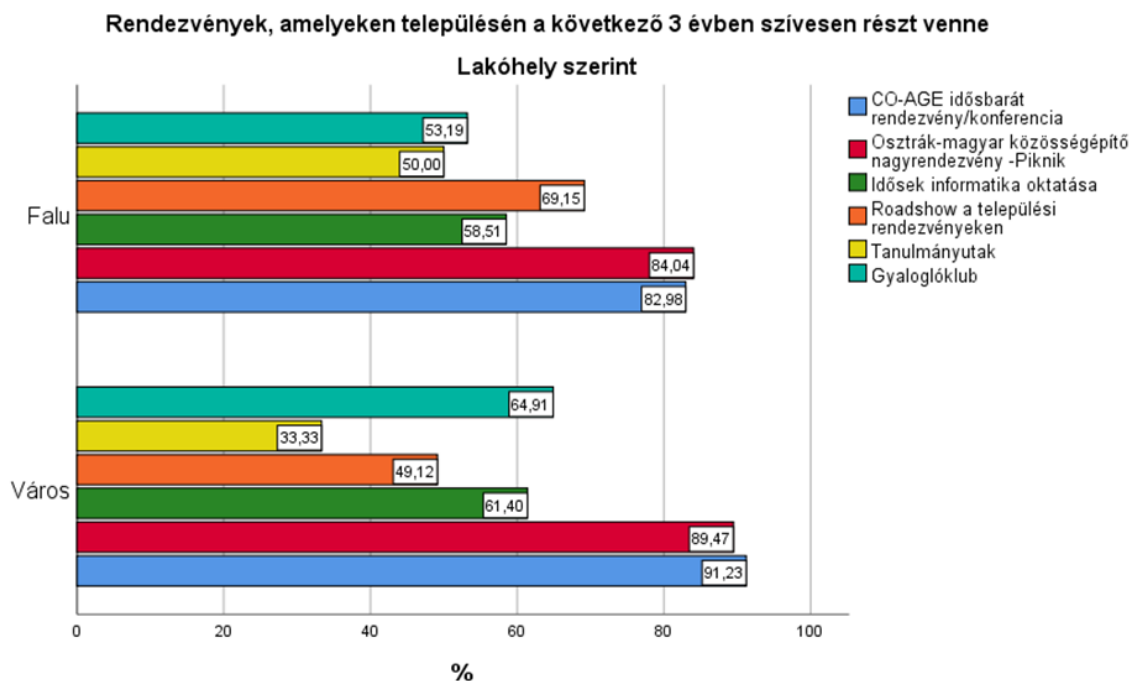
A rendezvények látogatói leginkább a piknik és idősbárát konferencia projektelemeket látogatnák ismét a következő 3 évben (86,09% említési gyakoriság mellett). A roadshow (64,59%), az informatikai oktatás (59,6%), a gyaloglóklub (57,62%) egyaránt érdekes rendezvény lehet a közeljövőben. A legkevésbé a tanulmányutakat részesítenék előnyben az idősök, melynek említési gyakorisága 43,71%.

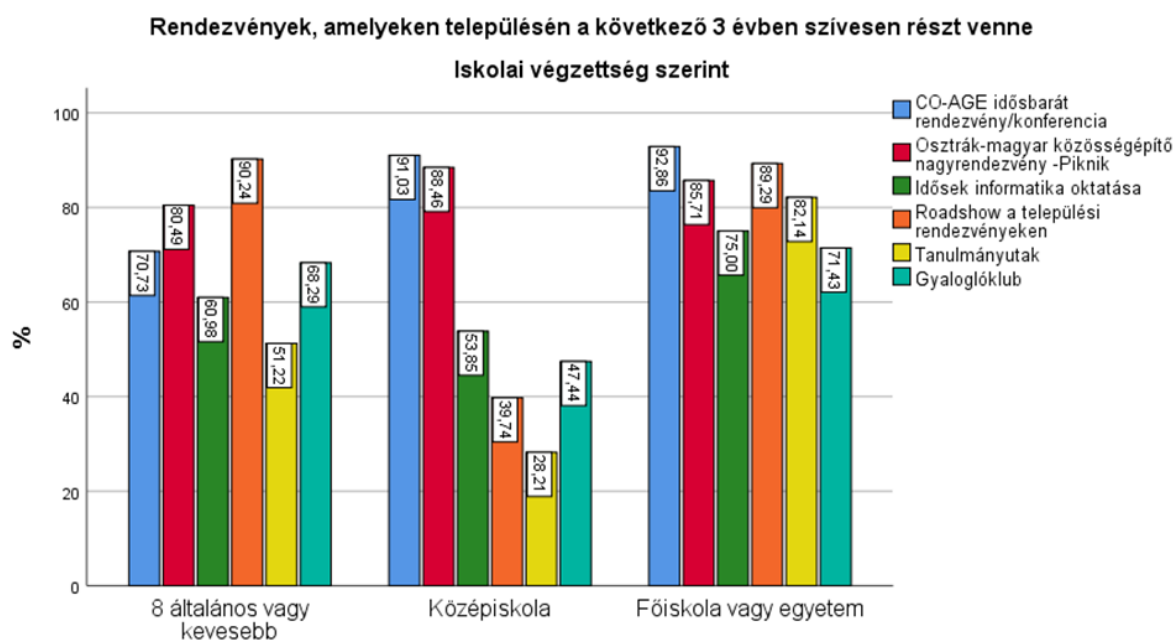
59. ábra: Rendezvények, amelyen településén a következő 3 évben szívesen részt venne

60. ábra: Rendezvények, amelyen településén a következő 3 évben szívesen részt venne – nem szerint

61. ábra: Rendezvények, amelyen településén a következő 3 évben szívesen részt venne -lakóhely szerint

62. ábra: Rendezvények, amelyen településén a következő 3 évben szívesen részt venne – iskolai végzettség szerint

Idősek életminőségét növelő intézkedések

Az idősek életminőségét növelő intézkedésekre tett spontán javaslatok szerint több időseknek szóló rendezvényre, és odafigyelésre lenne szükség. A rendezvények, idősek számára érdekes témái az egészség, informatika, nyelvi képzések, kulturális események, hagyományőrzés, „főzőklub”. Többen javasolták a nyugdíjas klub fenntartását, alapítását, amelyhez infrastrukturális beruházásokat is szükségesnek tartanak.

Idősek életminőségét növelő intézkedések

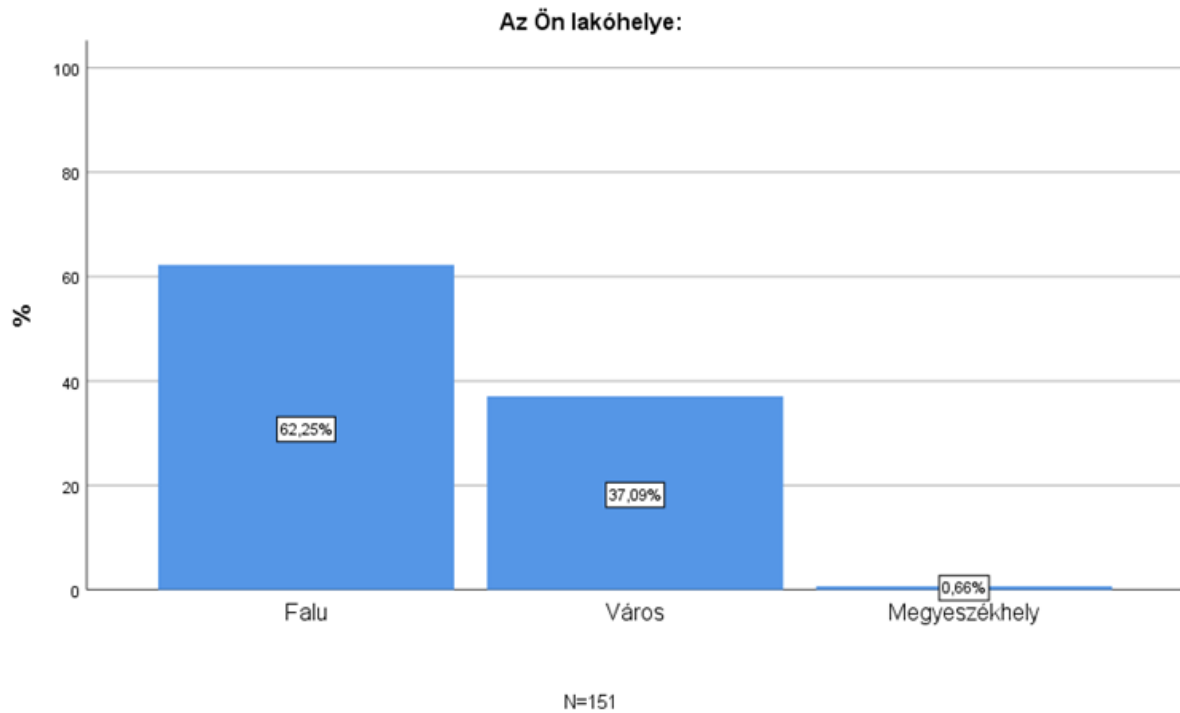
Említések	Említések száma	Gyakorisága
Időseknek szóló rendezvényekkel	32	22.22%
Idősekkel jobban foglalkozzanak, odafigyelés, beszélgetés idősekkel	14	9.72%
Egészség témakörében rendezvények, előadások, mérések	9	6.25%
Nyugdíjas klub	9	6.25%
Egy közösségi ház kialakítása, épületfelújítás	7	4.86%
Idősebb nehezen közlekedőknek bevásárlás és gyógyszertár	6	4.17%
Napköziotthon	4	2.78%
A Co-Age projektelemek tartós alkalmazásával, folytatásával	3	2.08%
Beszélgetős esték, összejönni a fiatalokkal	3	2.08%
Biztonság	3	2.08%
Háziorvos toleránsabb legyen, orvosi ellátás támogatásával	3	2.08%
Kirándulás, más városok felfedezése	3	2.08%
Nyugdíjemeléssel, anyagi támogatással	3	2.08%
Önkéntesek számát növelni.	3	2.08%
Számítógépes oktatás, informatika	3	2.08%
Szeretném a sport és mozgást a napjaimba iktatni segítséggel	3	2.08%
Azokhoz az idősekhez "elvinni" a rendezvényeket, akik nehezen mozognak, valahogyan őket is bevonni	2	1.39%
Falugondnoki busz, szállítás	2	1.39%
Gyaloglóklub, közös kirándulás 3-6 km	2	1.39%
Közösségi összefogással	2	1.39%
Kultúra terén, előadókat hívni	2	1.39%

Nem lenne drasztikus áremelkedés, az egészséges életmódot lenne miből fedezni	2	1.39%
Nyelvi kurzusok	2	1.39%
Régi népdalok, hagyományok felelevenítése	2	1.39%
Színház, mozi, koncert (kultúra) részvétel	2	1.39%
Idősek tájékoztatása a családokról, hogy mire figyeljenek oda.	1	0.69%
A falu vezetése jobban figyeljen az idősek re, segítse őket	1	0.69%
A közösségi élet bővítése	1	0.69%
A nem egyházi körök újra indulása	1	0.69%
Állami segítséggel	1	0.69%
Családsegítő szolgálat kiegészítése	1	0.69%
Egyedül élő betegeskedő idősek segítése	1	0.69%
Főzőklub, asszonyok receptet cserélnek, régi hagyományos ételek készítése	1	0.69%
Ismeretterjesztő előadások	1	0.69%
Kertészeti előadások, faültetés, fametszéssel kapcsolatos szakember tanácsai, előadásai	1	0.69%
Kötőklubb	1	0.69%
Mórotzné Györgyi	1	0.69%
Nagyobb összetartás kellene a faluban.	1	0.69%
Nagyon nehéz mert kevesen vesznek részt, bármi történik a faluban	1	0.69%
Nóta esték szervezése	1	0.69%
Több fiatal segítő legyen	1	0.69%
Több információ a programokról.	1	0.69%
Több középkorú segítő	1	0.69%
Összesen	144	100.00%

6. táblázat: Idősek életminőségét növelő intézkedések

A minta demográfiai jellemzői

A válaszadók 62,25%-a falun él. A válaszadók 51,66%-a középiskolát végzett, 27,15%-a 8 általános vagy az alatti végzettséggel rendelkezik. A főiskolai vagy egyetemi végzettséggel rendelkező aránya 18,54% és 2,65%-ban nem érkezett válasz a végzettségek vizsgáló kérdésre. A válaszadók 84,1%-a nő.

63. ábra: Lakóhely

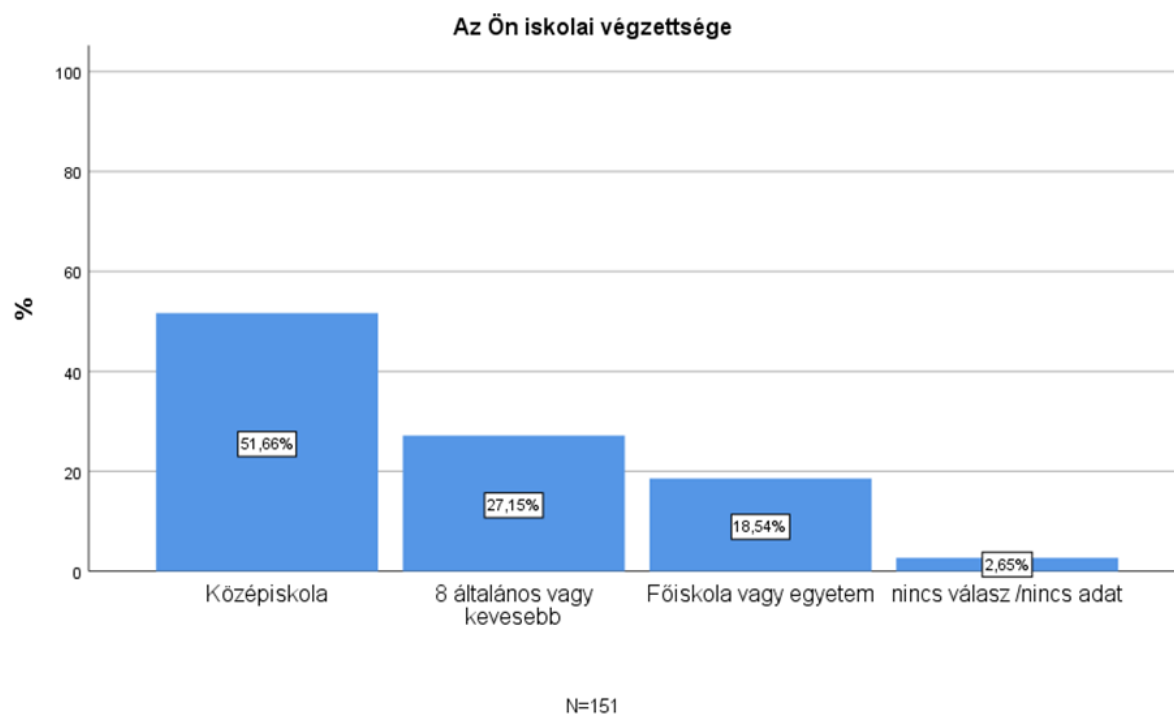
Település irányítószáma				
		Említések száma	Gyakoriság (%)	Érv. gyakoriság (%)
Érv.	9400	37	24,5	24,7
	9461	26	17,2	17,3
	9422	18	11,9	12,0
	9792	17	11,3	11,3
	9444	14	9,3	9,3
	9542	10	6,6	6,7
	9423	5	3,3	3,3
	9443	5	3,3	3,3
	9982	5	3,3	3,3
	9431	4	2,6	2,7
	9421	3	2,0	2,0
	9764	3	2,0	2,0
	9471	1	,7	,7
	9641	1	,7	,7
	9700	1	,7	,7
	Összesen	150	99,3	100,0
NV/NA		1	,7	
Összesen		151	100,0	

64. ábra: Település irányítószáma

Neme			
		Említések száma	Gyakoriság (%)
Érv.	Nő	127	84,1
	Férfi	24	15,9
	Összesen	151	100,0

65. ábra: Neme

66. ábra: Iskolai végzettsége

Javaslatok, jövő fenntarthatóság

Az összegző tanulmány célja a kétfázisú kutatás eredményének bemutatása mellett a projekt eredményeinek hosszútávú fenntartására/fenntarthatóságára való kitérés.

A projekt aktualitása miatt kiemelten fontos a téma, hiszen egy öregedő társadalomban élünk. A népesség öregedése a 21. század legnagyobb társadalmi átalakulása, amely kihat a társadalom majdnem minden szektorára, beleértve a munkaerőpiacot, a nyugdíjrendszert, az egészségügyet, a lakhatást, a migrációt, a politikát és természetesen a fogyasztást, valamint a családszerkezetet és a generációk közötti kapcsolatokat. A népesség szerkezetének vizsgálata során világszerte a lakosság számának növekedése figyelhető meg. Az ENSZ adatai szerint 1950-ben 2,53 milliárd ember élt a Földön. 2010-ben 6,9 milliárd körül volt. Az ENSZ előrejelzései szerint 10,12 milliárdos népességgel számolunk 2100-ban. (<https://www.un.org/en/global-issues/population>)

A mai öregedő társadalomban az ageizmus jelensége egyre inkább aktuális. Ezalatt a kronológiai életkoron alapuló megkülönböztetést, előítéleteket és sztereotípiákat értjük. Erre példa, hogy egy idős emberek gyakran panaszkodnak, nem lehet tőlük érdekes beszélgetést várni. Mindezek társadalmunk által képviselt eszmék. A heterogenitás és az idősebb generáció különlegességeink figyelmen kívül hagyása erősen megfigyelhető. Problémát jelent, hogy az időseket gyakran homogén egységnek tekintjük, azonban megállapítható, hogy az egyéni különbségek azonban az életkorral nőnek. Az idősek gyakran érzik úgy, hogy a fiatalabbakhoz képest leértékelve vagy megbecsülve érzik magukat, és egyre inkább érinti őket az életkoruk miatti láthatatlanság vagy az elismerés hiánya.

Ezeket az érzéseket a világjárvány idején a társadalmi távolságtartás és az elszigeteltség csak fokozta. Az idősek szociális távolságtartással történő védelme elszigetelődéshez és magányhoz vezet, ami negatív hatással lehet az idősek mentális és fizikai egészségére. Ez az idősekről kialakult negatív sztereotípiák állandósulásához vezet, amelyek szerint az idősek gyámoltalanok vagy gyengék. A világjárvány megmutatta, hogy az idősek a társadalom különösen sérülékeny részét képezik. Ezért nagyon fontos, hogy intézkedéseket tegyünk mentális egészségük védelme érdekében. Ilyen módon el lehet érni, hogy úgy érezzék, hogy fontos tagjai a társadalomnak.

A lényeg azonban az, hogy az öregedés nem egy megoldandó probléma vagy gyógyítandó betegség, hanem egy természetes, élethosszig tartó folyamat, amely összeköt bennünket. Az egyre idősödő társadalom az élet minden területére hatással van, és mindenekelőtt társadalmi és gazdasági kihívásokat és lehetőségeket jelent.

A projekt is rávilágított, hogy idős korban is szükség van közösségre és aktív programokra.

A Co-AGE projektben együttműködő partnerek a pilot projekttel arra mutattak rá, hogy lehet alulról építkező, az emberek önkéntes munkájára alapozott, társadalmilag hasznos, fenntartható programokat működtetni. A projekt során bebizonyosodott, hogy a bizalmi munkatársak és környezetük példaértékű önkéntes munkája mekkora közösség-fejlesztő hatással rendelkezik. Kulcsterületnek ezt látjuk: megtalálni és bevonni a nagyvárosok egyes körzeteiben az elfogadott és ismert, tiszteletet élvező, aktív, szociálisan érzékeny, jól kommunikáló, vezető egyéniségeket, akik nagy kapcsolatrendszerrel rendelkeznek. Egy hosszú távú stratégia mentén 1-1, a helyi igényeket és adottságokat figyelembe vevő részfeladatra koncentrálva, lépésről lépésre tudják kialakítani a fenntartható idősbarát gondoskodó közösségeket.

Ahhoz, hogy ez össztársadalmi szinten érezhető lehessen jó példát kell mutatni, folytatását minél nagyobb számú hasonló projekttel és ennek folytatásával biztosítani kell, hiszen az öregedő társadalom századunk egyik legnagyobb kihívása.

A társadalmi kapcsolatrendszerek egyik fontos alakítója az egyes generációk közötti kapcsolatok; pontosabban az, hogy az egyes generációk milyen attitűdöt mutatnak más korosztályok irányában, mennyire keresik vagy kerülnek az egymással való interakciókat. Az utóbbi időben kedvezőtlen tendenciák érezhetők ebben a tekintetben; az egyes generációk hajlamosak a sztereotip gondolkodásra, előítéletek kialakítására, vagy a diszkriminatív viselkedésre.

Ezen kedvezőtlen tendenciák mérséklésére a CO-AGE 02 projektben tervezünk lehetséges különféle megoldásokra rámutatni.

A mai társadalmunkban a határtársaságban is nagyon jellemző a koralapú elkülönülés, amit a közösségi média is felerősít. Az egyének jellemzően csak a saját korosztályukkal kommunikálnak már fiatal koruktól kezdve és az egyes generációknak kevés alkalma van arra, hogy tapasztalatokat szerezzenek más generációkról. A sztereotípiák leküzdésének pedig egyik leghatásosabb eszközét a csoportok közötti interakciók jelenthetik. Azon rendezvények is, ahol a Co-AGE projekt lehetőséget kapott bemutatkozni, rámutattak arra, hogy generációk közötti kapcsolat megléte pozitívan befolyásolja az idősök megítélését. Kiderült kutatásunk során, hogy a kontaktus minősége fontosabb annak mennyiségénél. Az egyes generációk közötti programok, események alkalmasak arra, hogy ezen interakciók lehetőségét megteremtse. Minél hosszabbak és minél inkább közös együttműködést, célokat igényelnek a kontaktusok, annál hatásosabb lesz azok eredménye.

A kétfázisú kutatási eredmények szerint javasolható a CO-AGE program további folytatása. A rendezvényekkel szemben pozitív attitűdöt mind a bizalmi munkatársak, mind a résztvevő idősök részéről pozitív visszajelzést, értékelést mértünk.